БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 148 (6563)
ИЮЛИИН 28
ВТОРНИК
1953 он

Сэн 20 мунгэн.

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Шэнэ амжалтануудай түлөө тэмсэе

Манай газетын уржадэрэй номерто Бурят-Монголой АССР-эй ажахые хүгжөөхэ 1953 оной гүрэнэй түсэбые жэлэй түрүүшын хахадта дүүргэлгын дүнгүүд тухай БМАССР-эй статистическэ управлениин мэдээсэл толилогдоһон байна.

Бурят-Монголой ажалшад Коммунистическэ партиин түүхэтэ XIX съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, республикынгаа ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлана гэжэ энэ мэдээсэл харуулна: Республикын олохон предприятинуудай коллективүүд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар хахад жэлэйнгээ гүрэнэй даалгабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна. Эдэ предприятинуудай тоодо нэн түрүүн Зүүн-Сибириин түмэрзамай дүрбэдэхи отделени, сэмбын фабрика, «Механлит» завод, Удын модо урадхуулгын конторо, Улан-Удын модоной, Бичурын сахарай заводууд оролсоно. Эдэ предприятинууд жэлэй эхинһээ захалаад, эмхитэй һайнаар ажаллажа, өөһэдынгөө доторой резервнүүд болон арга боломжонуудые зүбөөр хүдэлмэридөө хэрэглэжэ, һайн дүнгүүдые туйлаа.

Гэбэшье, манай республикын промышленностиин зарим һалбаринууд үшөөл ехэ гээгдэлтэй байна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ ушарһаа 1953 оной түрүүшын хахадта валово продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы дээрээ промышленность миил 97 процент дүүргэһэн байна. Модобэлэдхэлэй олонхи предприятинуудай хангалтагүйгөөр ажаллаһан ушарһаа «Забайкаллес» комбинат бүхы дээрээ хахад жэлэйнгээ даалгабарие оройдоо 81 процент дүүргэв. Ой модоной промышленностиин иимэ ехээр гээгдэжэ ябаһые юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, республикын олонхи леспромхозууд ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, гүрэнһөө үгтэһэн түрүү, баян техникые зүбөөр ашаглажа шадаагүй байха юм.

Гээгдэжэ ябаһан предприятинуудай тоодо мүн Галуута-Нуурай рудоуправлени, «Байкалгосрыбтрест», мяха-консервын комбинат, Темлюйскэ завод, Клюевскэ модоной завод, Улан-Удын болон Сэлэнгын моторзаһабарилгын заводууд оролсоно.

Статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор, промышленна зарим предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэбые юрэнхы дээрэнь үлүүлэн дүүргэбэшье, тогтоогдоһон номенклатура ба ассортиментын талаар продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй байшоо. Иимэ баримтанууд, жэшээнь, Бурят-Монголой «Росглавмаслосырпром» трестдэ, Ленинэй орденто Улан-Удын паровозо-вагонно заводто, загаһа буйлуулдаг заводто үзэгдэһэн байна.

Эдэ бүгэдэһөө ямар тобшолол хэхэ хэрэгтэйб гэхэдэ, республикымнай олохон предприятинууд үшөөл хангалтагүйгөөр ажаллажа, гүрэнэй зүгһөө үгтэһэн харюусалгата даабаринуудые дүүргэнэгүй гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүхы дутуу дундануудгай саашадаа эбсэжэ огто болохогүй. Гүрэнэй түсэбые дүүргэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандаха ябадалые хуулида харша гэжэ ойлгохо шухала. Хэн, ямар хүтэлбэрилэгшэ парти ба правительствын заабарие хазагайруулнаб, гүрэнэй ёһо журам эбдэнэб, тэрэ хадаа гэмтэ нюур гэжэ тоологдохо, партиин ба арадай үмэнэ харюусаха ёһотой.

Мүнөө 1953 оной гурбадахи квартал гараад, июль һара гүйсэхээ байна. Энэ квартал соо промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэбые саг болзор соонь дүүргэхэ, продукциин шанарай түлөө тэмсэхэ гээшэ предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй дайшалхы зорилго мүн болоно.

Гүрэнэй даалгабаринуудые дүүргэхэ арга боломжонууд предприяти бүхэндэ бии байха юм. Юуб гэхэдэ, түсэб болбол имагтал предприятинуудай реальна условинуудые хараадаа абан зохёогдодог байна. Зорилго юуб гэхэдэ, доторойнгоо резервнүүдые предприяти бүхэн зүбөөр, шадамараар хэрэглэжэ, материал болон түүхэй эдээ арьбалха, техникээ ажалдаа гүйсэд дүүрэнээр ашаглажа, үндэр бүтээсэ туйлаха зэргэтэй.

Гүрэнэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар ябуулха, энэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандаха ябадалые огтолон болюулха шухала. Түрүү хүнүүдэй, үйлэдбэриин стахановецуудай дүй дүршэлые олониитын шадабари болгохо зорилго мүнөө табигдана. Тиимэһээ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд бүхы түрүү юумые, хүдэлмэришэдэй ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл болон дурадхалнуудые эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байха зэргэтэй.

Промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай урда тон шухала зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр социалистическэ мүрысөөе ударидаха, ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха уялгатай. Юуб гэхэдэ, мүрысөөгүйгөөр, ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулангүйгөөр ажахыда амжалта туйлажа шадагдахагүй гэжэ бодото ажабайдал харуулна.

Партийна организацинууд профсоюзна, комсомольско организацинуудай хүдэлмэрие һайжаруулжа, тэдэнэй үүргые бүри дээшэлүүлхын түлөө оролдохо ёһотой.

СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй гурбадахи жэл мүнөө ябажа байна. Энэ жэлэй хоёрдохи хахад соо эршэмтэй һайнаар ажаллажа, ажахыгаа хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө шэн габьяатайгаар тэмсэе!

Шахтёрой Үдэрые угтуулан

КАРАГАНДА, (ТАСС). Карагандинска бассейнэй нүүрһэнэй ба хадын бэлэдхэлэй зуу гаран участогууд шахтёрой Үдэрэй хүндэлэлдэ мүрысэнэ.

№ 31-бис шахтада ажалладаг Социалистическэ Ажалай Герой комбайнер Башир Нурмагамбетовэй ба тэрэнэй нүхэр Алексей Громосягай комплексно бригаданууд июнь һарада 35 цикл дүүргэжэ, 16 мянган тонно үлүүтэй нүүрһэ малтан абаа. Энэнь «Донбасс» гэжэ горно комбайнай үйлэдбэрилгөөр хараалагдаһан һарын нормоһоо хоёр дахин үлүүлнэ. Механизаторнууд июль һарын даалгабари дээрэ нэмэри болгон малтажа, таба мянган тонно түлишэ өөһэдынгөө лицевой счедто мүнөөдэр бэшэбэ.

№ 31 шахтын Григорий Воронын комбайнова участогай коллектив нүүрһэ малталгаар часай график нэбтэрүүлжэ, һарын эхинһээ хойшо 20 цикл дүүргэжэ, 30,6 мянган тонно түлишэ үгэһэн байна.

Ородой уранзохёолшодой зохёолнууд грузин хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ

ТБИЛИСИ, июлиин 23. (ТАСС). Грузиин гүрэнэй издательство ородой уранзохёолшодой олохон зохёолнуудые грузин хэлэн дээрэ оршуулжа, хэблэн гаргана. Грузиин ажалшад А. М. Горькиин шэлэгдэмэл зохёолнуудые түрэл хэлэн дээрээ уншана. А. С. Пушкинай, Н. В. Гоголиин, М. Ю. Лермонтовэй, И. С. Тургеневэй ба ородой литературын бусад классигуудай шэлэгдэмэл зохёолнууд оршуулагданхай.

Л. Н. Толстойн шэлэгдэмэл зохёолнуудай нэгэ том хэблэгдэхээр бэлэдхэгдэжэ байна. «Юу хэхэб?» гэһэн Н. Г. Чернышевскиин роман хэблэгдэжэ гараханъ.

Советскэ уранзохёолшодой зохёолнуудые Грузиин ажалшад ехэ дуратайгаар уншана. Тэдэнэр олон тиражтайгаар хэблэгдэнэ.

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан баярай заседани Москвада болобо

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэртэ зорюулагдаһан партийна, советскэ, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдтэй хамта СССР-эй Обороныи Министерствын хэһэн баярай заседани июлиин 25-да Москвада болобо. СССР-эй Обороныи Министерствын Главна политическэ управлениин начальник генерал-полковник А. С. Желтов заседани нээгээ.

Флодой адмирал Н. Г. Кузнецов Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэр тухай элидхэл хэбэ.

Советскэ арад ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд энэ жэлдэ зохёон байгуулха амгалан ажалдаа гайхамшагта шэнэ илалтануудые туйлаһан оршон байдалда Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые тэмдэглэжэ байна гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Парти ба Правительствоя тойрон улам нигтаар жагсаһан Советскэ Союзай арадууд манай орондо коммунизм байгуулгын замаар һайдамтайгаар урагшаа дабшана.

КПСС-эй МГК-гэй секретарь нүхэр Прохоров ба ВЛКСМ-эй МГК-эй секретарь нүхэр Давыдов гэгшэд амаршалгын үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр һайндэрээр дашарамдуулан сэрэгэй морягуудые амаршалжа, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ амжалтануудые туйлахыень тэдээндэ хүсэһэн байна.

(ТАСС).

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые һайндэрлэлгэ

МОСКВА

Москвагай ажалшад сэрэгэй морягуудай заншал болоһон һайндэр — СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые июлиин 26-да үргэнөөр тэмдэглэбэ.

Советскэ далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй алдарта түүхэ тухай элидхэлнүүд, лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд предприятинуудта, сэрэгэй частьнуудта ба сэрэгэй һургуулинуудта болобо.

Химкинскэ водохранилищи дээрэ олон хүн суглараа. Эндэ СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй уһанай станци дээрэ уһанай спортивна һайндэр болобо.

100 мянга гаран москвагайхид М. Горькиин нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын Центральна парк соо болоһон арадай зугаалганда хабаадаба. Сэрэгэй морягуудтай уулзалга болобо.

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэрээр Москвагай ажалшад советскэ хүнүүдэй зохёон байгуулха амгалан ажалые хёрхо һэрэмжэтэйгээр сахин хамгаалагша манай Эхэ ороной далайн хилэнүүдэй үнэн часовойнуудта халуунаар инаглан дурладаг байһанаа мэдүүлээ.

ЛЕНИНГРАД

Городой ажалшад СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой Үдэрые баяртайгаар һайндэрлэбэ.

Үдэрэй 12 часта корабельна артиллери буудажа, далайн сэрэгэй парадай эхилһэн тухай мэдээсэбэ.

Парадай һүүлээр С. М. Кировэй нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын Центральна паркда һайндэр болобо. Дунда Невкэ дээрэ спорсменүүдэй мүрысөөн, морягуудай жагсаалаар олоороо тамаралга болобо, тэрээндэ 1200 хүн хабаадаа.

СЕВАСТОПОЛЬ

Город-герой һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Корабльнуудай личнэ состав палубын хажуугаар жагсаба. «Смирно!» гэһэн команда соностоно, Советскэ Союзай гүрэнэй гимнын аялган ханхинажа, корабльнууд дээрэ туг үргэгдөө.

Далайн парадай һүүлээр уһанай станци дээрэ һайндэр болобо. Хара далайн флодой ба Севастополь городой бэрхэ тамарагшад элдэб дистанцида тамарба.

ВЛАДИВОСТОК

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй угаа ехэ тугай мандvулагдахада, үглөөнэй 10 часта саб сагаахан катер Пирсһээ гараба. Ехэ буугай салюдай нэрьеэн доро, командалагша Номгон океанай флодой сэрэгэй корабльнуудые ябажа хараһан ба бүгэдэарадай һайндэртэй дашарамдуулан морягуудые амаршалһан байна.

«Динамо» стадион дээрэ физкультурнигуудай парад боложо, флодой зунай спартакиада эхилбэ.

Культурын ба амаралтын станцинууд, паркнууд соо хүн олон суглараа.

Түмэрзамшадай Үдэрэй хүндэлэлдэ

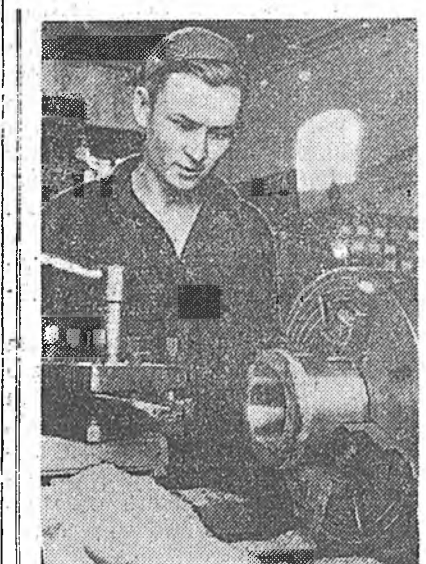

Улан-Удэ станциин паровозно депогой хүдэлмэришэд ба албахаагшад түмэрзамшадай Бүхэсоюзна үдэрые ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Тус депогой механическа цехын токарь Петр Васильевич Таракановский Средневолжско заводой солото токарь Василий Колесовой резец хэрэглэн, хүсэтэ зүһэлгэ хэжэ эхилһээр ажалайнгаа бүтээсые 30 процент дээшэлүүлжэ, мүнөө үдэрэйнгоо нормые 200—250 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Таракановский хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Машинистнуудай эршэтэ ажал

Зүүн Сибириин түмэр замай Улан-Удэ станциин паровозно депогой машинистнуудай дунда түмэрзамшадай Бүхэсоюзна үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн һайндэрэй дүтэлхэ бүри үргэн далайсатай болоно. Паровозно бригада бүхэн ажалшадые культурнаар хангахын түлөө, паровозойнгоо скоростиие нэмээжэ, үнэтэ саг алмахын түлөө түлишэ, илангаяа нүүрһэ арьбалжа, гүрэнэй мүнгэн зөөри алмахын түлөө мүрысэнэ.

Гансашье республика соогоо бэшэ, харин Зүүн Сибириин түмэрзамшадай дунда эрхим ажалаараа үнинэй суурхаһан комсомольско-залуушуулай пассажирска паровозые жолоододог солото машинист Владимир Георгиевич Ловушкин депогой машинистнуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ өөрынгөө халаанай машинист нүхэр Корнаковтой хамта түрүү зэргэдэ ябана. Энэ хоёр машинистнууд үнгэрһэн гурбан һарын турша дотор техническэ скоростиингоо түсэбые час бүхэндэ 2,4 километрээр үлүүлжэ, сүүдхэ соо паровозойнгоо обородые 6,5 часаар хороогон байна. Энээнэй ашаар тэдэнэр түсэбһөө гадуур сүүдхэ бүхэндэ 42 километр соо паровозоо ябуулжа байгаа. Энэ саг соо тэдэнэр 12 тонно 230 килограмм нүүрһэ, элдэбын гаргашада гарадаг 785 түхэриг арьбалаа.

Эдэнэй жолоододог паровоз хододоо сэбэр, заһабарилагданхай байдаг.

Пассажирска поезднуудые шэрэдэг паровозой эрхим машинистнууд Николай Прокофьевич Соседенко, Михаил Сергеевич Голушевский гэгшэд тэрэшэлэн һайн амжалтануудые туйлажа, 6 һарын турша дотор гүрэнэй гуша гаран мянган түхэриг мүнгэ арьбалаа.

Тиихэдэ ашаанай паровозуудые жолоододог машинистнууд нүхэд Здаров Соседенко хоёр үнгэрһэн 6 һара хахадай турша соо нүүрһэ арьбалһанай ашаар 103 мянган түхэриг, Лазеренко Юдинских хоёр—174 мянгые, Мезенин Доподойно хоёр—240 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ арьбалһан байна. 100 мянгаһаа дээшэ гүрэнэй мүнгэн зөөри алмаһан машинистнууд деподо олон.

—Ажал хүдэлмэри гээшэ оролдосын хүсөөр урагшаа ябадаг юм, — гэжэ хүндэ ашаанай паровозые жолоододог машинист Иван Владимирович Здаров хөөрэнэ.—Би нүүрһэ ямар аргаар арьбалнабииб гэхэдэ, машинынгаа хойноһоо зүбөөр ба һайнаар харууһалдаг, нүүрһэ зүбөөр түлеэд, гамтайгаар гаргашалдагби. Тиигээд амжалта туйлаха бүреэ бүри урмашан ажалланаб.

Улан-Удэ станциин депогой машинистнууд социалистическэ мүрысөөгөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түмэрзамшадай һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахань.

Ц. Дондуков.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэгшэд

1953 оной II квартал соо республика дотор Гүрэнэй бюджедэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһанай дүн һаяхан гаргагдаба. Дүнгэй ёһоор Хориин аймагай финансова таһаг (аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Рудаков, аймагай финансова таһагые даагша Д. Э. Эрдынеев) түрүү һуури эзэлжэ, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг ба нэгэдэхи мүнгэн шан абаба. Тус таһаг II квартал соо мүнгэ зөөри элсүүлхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнхэлэлгын түлэбэреэр түсэбөө 184,5 процент, нөөсэлэлгын кассаар—145, гүрэндэ олзо оруулгаар 117 процент дүүргэһэн байна. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) тараалгые республика дотороо эгээн түрүүлэн дүүргээ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй хоёрдохи шан—4000 түхэриг Мухаршэбэрэй, гурбадахи шан — 2000 түхэриг Кударын аймагта барюулагдаба.

***

Энэ оной II квартал соо городуудай, районуудай ба аймагуудай кинофикациин таһагуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые БМАССР-эй Культурын министерство ба облпрофсовет гаргаха зуураа, II кварталай түсэбые хүдөө нютагта кино харуулгаар 140,5 процент, валова суглуулгаар 109,2 процент дүүргэһэн Кабанскын аймагай кинофикациин таһагые түрүүлээ гэжэ тоолобо.

А. Левский.

Байкало-Кударын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз намарай хара таряанай үндэр ургаса хуряахын түлөө тэрээндэ искусственна нэмэлтэ тэжээл үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой агроном А. Кузьминова, Кабанскын МТС-эй № 3 тракторна бригадын бригадир И. Болдаков, колхозой партийна организациин секретарь А. Костриков гэгшэд ургасые үзэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй бүлэтэ эхэнүүдые орденуудаар ба медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

«Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор юһэн үхибүүдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн Сэлэнгын аймагай Дунда Бухэн тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Л. В. Шаванова шагнагдаба.

«Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденоор найман үхибүүдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн Яруунын аймагай Гунда тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. В. Григ, энэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд М. Е. Кузьмина, А. М. Чипвин, Гусиноозёрск городой гэрэй эзэн эхэнэр У. З. Черпецкая, Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр М. Л. Ключерова ба Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэн эхэнэр А. Г. Метюхина гэгшэд шагнагдаба.

«Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын орденоор долоон үхибүүдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 8 эхэнүүд шагнагдаба.

«Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи шатын медаляар зургаан үхибүүдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 13 эхэнүүд шагнагдаа.

Загаһашадта кино харуулагдана

Хойто-Байгалай аймагай загаһашадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулхын тула зохихо анхарал хандуулагдана. Тэдэнэрэй дунда хөөрэлдөөнүүд болон хамтын уншалганууд үнгэргэгдэнэ, элидхэл болон лекцинүүд уншагдана, мүн уранһайханай самодеятельностиин концерт харуулагдана.

Тэдэнэртэ кино мүн лэ саг үргэлжэ харуулагдана. Омуль барилгын зунай сезоной эхилһэнһээ хойшо загаһашадай бригада бүхэндэ 4—4 кинокартина харуулагдаа. 78, 79, 157 номерой нүүдэл кинонууд мүнөө В.-Ангарск—Уоян — Байкальск — В.-Заимка—Душкачан гэһэн маршрудаар гараа. Тэдэ нүүдэл кинонууд загаһашадай хэдэ хэдэн бригадануудаар ябаһанайнгаа һүүлээр, Калининай, Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ, мүн бусад колхозуудай гэшүүдтэ кино харуулха юм.

И. Волегжанин.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ

Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Намдаков, парторганизациинь секретарь нүхэр Доржиева) гүрэндэ нооһо тушааха 1953 онойнгоо түсэб 203 процент дүүргэжэ, эрхим шатартай нооһо «Заготживсырьёдо» тушааһан байха юм.

Мүн Доодо-Худанай Ворошиловай нэрэмжэтэ томодхоглоһон колхоз нооһо тушааха түсэбөө тэрэшэлэн холо үлүүлэн дүүргэв.

С. Бадмаин.

ПАРТИИН ТҮҮХЭТЭ С'ЕЗД

РСДРП-гэй II с'ездын 50 жэлэй ойдо

С'ездые бэлэдхэлгэ

Россин хүдэлмэришэн ангиин революционно марксистска партиин бии болюлгодо эхи табиһан, РСДРП-гэй хоёрдохи съезд 50 жэлэй урда тээ, 1903 оной июлиин 30-да нээгдэһэн юм.

Манай партиин эхи үндэһые сэсэн мэргэнээр зохёоһон В. И. Ленин хүдэлмэришэн ангиин партиие Марксын ба Энгельсын һургаалай теоретическэ бата һуури дээрэ байгуулаа. Марксын теориие ородой социалистнуудай өөһэдөө шэнжэлэн тодорхойлхонь шулаха, юундэб гэхэдэ түс теоринь хүгжэлтын онсо илгаануудта тааруугаар орон бүхэндэ хүтэлбэри болгон хэрэглэгдэхэ юрэнхы заабаринуудые үгэдэг юм гэжэ творческо марксизмын агуүехэ түлөөлэгшэ Ленин заагаа һэн. Россин хүдэлмэришэн ангиин парти байгуулхадаа уласхоорондын революционно хүдэлөөнэй дүй дүршэлые, ородой революционно хүдэлөөнэй дүй дүршэлые харадаа абаха шухала байгаа. Гэхэ зуураа, энэ бүхы материалые «шэнжэлэн найруулга» түс түсгаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой, юундэб гэхэдэ «бэлэн жэшээнүүд манда хаанаһаашье олдохогүй» гэжэ Ленин заадаг байба. (Зохёолнууд, том 4, нюур 197).

Тиихэ үедэхи, II Интернационалай социалистическэ партинууд марксистска партида ульгэр жэшээ боложо шадахагүй байгаа. Буржуазно-демократическа сүлөөгэй оршон байдалда байгуулагдаһан ба капитализмын амгаланшагаар хүгжэхэ үедэ байһан тэдэ партинууд улам ехээр урбан хубилжа, парламентска эбсэлгын ажал-ябуулгада тааралдаха зуураа, капитализмые унагааха зорилго огто табидаггүй байгаа.

Россидахи марксистска парти тад ондоо оршон байдалда — капитализмын зүришэлдөөнэй түйлай ехээр хурсадаад, пролетарска революциин бодото дээрээ бэелүүлэгдэхээр боложо байһан, империализмын үеын эрхэ байдалда байгуулагдаа. Тиимэ оршон байдалда шэнэ түхэлэй парти, социальна революциин ба пролетариадай диктатурын парти хэрэгтэй байһан юм.

XX зуун жэлэй эхиндэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй дэбжэн бадарһантай дашарамдан, революционно хүдэлөөнэй центрынь Баруун тээһээ урилаад, тиихэ үеэр империализмын бүхы зүришэлдөөнүүдэй гол газар болоһон Россида мандаа бэлэй. 1905—1907 онуудай революци—империализмын үеын буржуазно-демократическа түрүүшын революци Россида айсүй болоод байгаа. Олон миллион үгытэй ядуу таряашадтай союз хэһэн, дэлхэйдэхи эгээн революционно пролетариат түс революциие толгойлоо.

Россидахи революционно марксистка парти политическэ айхабтар шэрүүн терророй оршон байдалда эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Хүдэлмэришэн ангиин эрхим хүнүүд хаанта засагай зүгһөө саг үргэлжэ мүрдэгдэдэг, хашагдадаг байһан юм. Прогрессивнэ идейнүүдэй гарахатайнь сасуу дарадаг байба. Марксистска партиие байгуулха хэрэг үшөө юун дээрэһээ бэрхэтэй болодог байгааб гэхэдэ, энэ зорилгоёо шиидхэхын тулада народнигуудай идеологиие, олониитые эдэбхи үүсхэлгүй байлгаха гэдэг идеологиие бута сохихо хэрэгтэй, марксизмые хазагайруулха ба буржуазиин туһада тааруулха гэжэ һэдэдэг «легальна марксистнуудые» элишэлэн сохихо, уласхоорондын оппортунизмын идейе, бернштейнианствые Россида тарааха гэжэ оролдодог «экономистнуудые» бута сохихо хэрэгтэй байгаа. «Экономистнууд» баруун-европейскэ ханинартаал адляар, революционно тэмсэлһээ, социализмһаа, пролетариадай диктатураһаа арсаха хараа шугам баримталдаг байгаа гэжэ Ленин харуулаа һэн.

Түрүүшээр хаанта засагые унагаахын түлөө, удаалуулан социалистическэ революциин илалта хангахын түлөө тэмсэгшэ хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые толгойлжо шадахаар, идейнэ зэбсэглэлтэй, дайшалхы эмхидхэлтэй революционно марксистска парти байгуулха шухала байһан юм. Оппортунизмһаа хахасаһан, эбсэгшэд, капитулянтнууд тушаа эрид хатуу байдаг, буржуази тушаа, тэрэнэй гүрэнэй засаг тушаа революционно шанга байдаг парти байгуулха хэрэгтэй байгаа. Тиимэл партиие агуүехэ Ленин манай орон дотор эмхидхэн байгуулаа һэн.

«... Пролетариат илагдашагүй хүсэн боложо шадаха ба зайлашагүй болохо юм, ушарынь юуб гэхэдэ, идейнэ талаараа марксизмын принципүүдтэй нэгэдэлгэнь хүдэлмэришэн ангиин армида хэдэн миллион ажалшадые эмхидхэн жагсааһан организациин материальна нэгэдэлээр батадхагдана. Ородой хуушаран хосорһон хаанта хархис засагшье, уласхоорондын капиталай хуушаран хосоржо байгаа засагшье энэ армиин урдаһаа эсэргүүсэжэ тэсэхэгүй» гэжэ Ленин бэшээ һэн. (Зохёолнууд, том 7, нюур 383).

Ленинэй уридшалан мэдэжэ хэлээшэнь олониитын хүгжэлтын түүхээр баталагдан гэршэлэгдээ.

50 жэлэй урда тээ гениальна Ленинэй байгуулһан Советскэ Союзай Коммунистическэ парти асари ехэ хүсэн боложо ургаад, Ленинэй хүтэлбэреэр, Ленинэй шаби ба хэрэгыень үргэлжэлүүлэгшэ агуүехэ Сталинай, эдэнэй соратнигуудай хүтэлбэреэр ябажа, байлдаанууд дотор хатуужаа.

РСДРП-гэй нэгэдэхи съезд 1898 ондо болоһон аад, партиие байгуулжа шадаагүй, партиин программа ба Устав баталан абаагүй, тэрэ съезд дээрэ һунгагдаһан ЦК-нь арестовалагдаһан юм. Россидахи социал-демократическа организацинуудай дунда кружковщина ба эмхигүй ябадал дэлгэрэнги байгаа.

Революционно марксистска парти байгуулха тухай гайхамшагта ленинскэ түсэб тохёолдоһон байдалһаа гараха үнэн зам зааһан юм. Хүдэлмэришэн ангиин политическэ парти байгуулхадаа, гол шухала звено болгон бүхы ород орондо хамаатай дайшалхы политическэ газетэ эмхидхэхэ ябадалһаа эхилхэ хэрэгтэй. Энээниие үндэһэ болгобол, хүдэлмэришэн ангиин революционно партиие Россида байгуулха ябадалтай холбоотой бүхы зорилгонууд шиидхэгдэжэ шадагдаха гэжэ Ленин заагаа һэн.

Ленинскэ «Искра» (1900—1903 онууд) тиимэ газетэ болоо бэлэй. Түс газетэ хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн доторхи дайсадые идейнэ талаарнь бута сохихо ябадал хангаа, ородой революционно марксистнуудай идейнэ нэгэдэл бэелүүлээ, нютагуудтахи социал-демократическа хэһэг буһаг организацинуудые единэ парти болгон нэгэдүүлхэ хүсэтэ зэбсэг болоо. Ленинскэ «Искра» «экономистнуудай» будүүлиг ябадалтай, кружковщинатой тэмсэжэ, пролетариадай революционно марксистска парти байгуулхын тула шухала бүхы услови бэлэдхэһэн байна. Ленин багшамнай оппортунистнуудтай эбсэшэгүй эрид шангаар тэмсэжэ, революционно марксистска парти байгуулха түсэбөө «Искрын» хуудаһанууд дээрэ хамгаалһан, тэрэнэй стратегиин ба тактикын асуудалнуудые тодорхойлон зохёоһон, ойротожо байгаа буржуазно-демократическа революциин үедэ пролетариадай ба таряашадай союз байгуулха шухала гэжэ, түс революциие пролетариадай толгойлон ударидахань шухала гэжэ тодоруулан тайлбарилһан байгаа, национализмда эсэргүүсэн тэмсэхэдээ нацануудай өөһэдыгөө тодорхойлхо эрхэ тухай марксистска һургаал гаргаһан ба хамгаалһан юм.

В. И. Ленинэй «Юу хэхэб?» гэжэ зохёолынь парти байгуулхын түлөө тэмсэлдэ имагта ехэ үүргэ дүүргээ. Ленин тэрэ ном соогоо «экономизмые» бута сохиһон байна. Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн зүндөө бүтэхэ гэжэ шүтэдэг, пролетариадай тэмсэлдэхи социалистическэ мэдэрэлэй үүргые багаар сэгнэдэг ябадал — оппортунизм мүн гэжэ түс зохёол соогоо харуулаа. Революционно теориин удхашанарые, агуүехэ үг зорилгонуудайнгаа түлөө хүдэлмэришэн ангиин амжалтатайгаар тэмсэхэ хэрэгтэ марксистска партиин удхашанарые Ленин тон ехээр сэгнэһэн байна. Марксистска партиин идеологическа үндэһэ һууриие гайхамшаг сэсэнээр зохёогоо.

Россин социал-демократидахи ленинско-искровскэ шэглэлэй илалта түйлаһанай һүүлээр лэ партиин хоёрдохи съезд зарлажа болохо байгаа.

С'ездын шиидхэбэринүүдэй удхашанар

Хоёрдохи съезд хилын саана болоһон юм. Тэрэнэй заседаниинуудынь түрүүшээр Брюссельдэ болоод, удаа тээнь, Бельгиһээ ябагты гэжэ бельгийскэ полициин дурадхаһанай һүүлээр, съездынхид Лондон ошоһон байна. 26 организацинуудһаа бүхы дээрээ 43 делегат съезддэ суглараа. Тэрээндэ «Искрын» тала баригшадһаа гадна, мүн эсэргүү шоурнуудшье хабаадаһан юм. «Искрын» тала баригшад олонхинь байгаа, тээд искровецүүдбди гэгшэдэй зариманиинь лэ революционно марксизмын хараа бодолые батаар баримталдаг байгаа. Тиимэл ушарһаа, оппортунизмда эсэргүүсэн революционно марксизмын тэмсэһэн хатуу шанга тэмсэл түс съезд дээрэ тон хурсаар бадараа.

Ленинскэ «Искрын» зохёон тодорхойлһон программна, эмхидхэлэй ба тактическа хараа бодолой ёһоор, үнэхеэрөө марксистска парти байгуулха ябадал — хоёрдохи съездын гол шухала зорилгонь һэн.

В. И. Ленин революционно тон ехэ абьяастайгаар ба революционно марксизмын идейнүүдэй үнэн зүбтэ гүн ехээр этигэнхэй байжа, ородой хүдэлмэришэн ангиин хүсэндэ хэлбэришэгүй этигэнхэй байжа, революционно марксистска парти байгуулха түсэбөө съезд дээрэ хамгаалһан юм. Оппортунистнуудтай эрид шууд тэмсэн, Ленин багша тэрэ үеын хүдэлмэришэнэй интернациональна бүхы хүдэлөөндэхи революционно марксизмын принципүүдые үлэмжэ тодо һонороор съезд дээрэ найруулһан байна.

Партиин программые баталан абалга създын тон шухала асуудалынь байгаа. «Искрын» дурадхаһан программын проектые зүбшэн хэлсэхэ үедэ пролетариадай диктатура тухай асуудалаар арсалдаан гараа. Пролетариадай диктатура тухай марксистска эрилтые оппортунистнууд буруушааһан юм, ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэнэр капитализмые унагааха зорилго оройдоо табяагүй байгаа. Гэхэтэй хамта, II Интернационалай социал-демократическа нэгэшье партиин программа соонь пролетариадай диктатура тухай пункт үгы гэжэ тэдэнэр шалтагаан дурдадаг байба. Ленин ба тэрэнэй тала баригшад оппортунистнуудтай тэмсэхэдээ, пролетариадай диктатура тухай эрилтые программа соо байлгаха гэжэ оролдоһон юм.

Революциин үедэхи пролетариадай союзнигууд тухай асуудал — программна тон шухала асуудалнуудай нэгэн байгаа. Таряашад хэнэй хойноһоо, — буржуазиин гү, али пролетариадай хойноһоо,—ябаха байһанһаань дүлдыдан революциин хуби заяан шиидхэгдэдэг байба. Таряашадай асуудалаар эрилтэнүүдые партиин программа соо оруулха ябадалые оппортунистнууд съезд дээрэ буруушаагаа һэн, юундэ тиигээб гэхэдэ тэдэнэр революци хэхэ дурагүй, мүн пролетариадай союзник болохо таряашад тушаа харшаар хандадаг байгаа. Буржуазно-демократическа революциие пролетариадай толгойлон ударидаха ябадал буруушаан, оппортунистнууд хадаа таряашадай революционно үүргые арсадаг, таряашадые дагуулха пролетариадай шадабариие мэдэрдэггүй байба. Таряашад революциин талада пролетариадаар оруулагдаха, тиихэдэ пролетариат өөрынгөө партиин хүтэлбэреэр ябажа, либеральна буржуазиие түсгаарлан холодхохо ба өөрөө революци толгойлон ударидаха ябадал түйлаха гэжэ Ленин оппортунистнуудһаа тад ондоогоор заадаг байгаа.

Съезд дээрэ национальна асуудалаар принципиальна арсалдаан болоһон юм. Нацануудай өөһэдыгөө тодорхойлхо эрхэ тушаа марксистска эрилтые буруушаан, бундовецууд культурно-национальна автономи тухай оппортунистическэ, буржуазно-националистическэ эрилтэ табиһан байна. Тэрэнь пролетарска интернационализмһаа арсаха, национальна дарлалтада туһалха гэһэн удхатай байгаа. Ленин түрүүтэй ородой марксистнууд тиимэ буржуазно-националистическэ забдалгануудые бута зада сохиһон юм.

Ленинскэ «Искрын» тодорхойлон зохёоһон программые съезд баталан абаа. Энэнь үнэхеэрөө научна ба революционно программа байгаа. Большевигүүд тэрээниие хүтэлбэри болгон, хаанта засагта ба капитализмда эсэргүү хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай илалта түгэс тэмсэлые толгойлоо.

Партиин хоёрдохи съезд партиин Устав баталан абаа. Энэ асуудалаар В. И. Ленин элидхэл хэһэн байна. Уставай проект соо марксистска партиин эмхидхэлэй принципүүд тодорхойгоор найруулагдаһан байгаа. Уставай нэгэдэхи параграф тушаа—партиин гэшүүн байлга тухай асуудалаар съездын марксистска, революционно талын ба оппортунистическэ талын хоорондо шанга арсалдаанууд болоо. Партиин программа мэдэрдэг ба материальна хэрэгсэлнүүдээр, мүн партийна организацинуудай нэгэндэ өөрынгөө хабаадалгаар партиие дэмжэдэг хүн бүхэн партиин гэшүүн болохо гэжэ ленинскэ найруулга соо хэлэгдэнэ. Съездын оппортунистическэ тала хадаа партиин организацинуудай нэгэндэ хабаадалгые партиин гэшүүн байха условидо тоолоогүй, тиин тушаал зэргын хойноһоо шунадаг, идейгүй, пролетариадта харша этэгээдүүдтэ партиин үүдэ үргэнөөр нээжэ үгэхэ гэһэн байна.

Партиин гэшүүн байлга тухай асуудалаар дурадхагдаһан хоёр ондоо найруулгаар дамжуулан пролетарска централизмын ба журам сахилгын марксистска принцип, нүгөө талаһаа жэжэ буржуазна индивидуализмын ба анархическа забхайралгын оппортунистическэ принцип хоорондоо тэмсэһэн байгаа.

Парти хадаа нэгэн адли үзэл бодолтой ба эбтэй эетэйгээр хүдэлмэрилдэг хүнүүдэй централизованна, единэ, нигта нэгэдэлтэй организаци байха ёһотой гэжэ ленинецүүд эридэг һэн. Парти гээшэ эмхидэмэл отряд мүн, тэрэнэй гэшүүдынь өөһэдыгөө партида өөһэдөө оруулдаггүй, харин организацинуудайнь нэгээр дамжуулан партида абтадаг; тэрэнэй булад журамда мэдэлээ үгэдэг хүнүүд болоно. Гэхэтэй хамта, партийна организаци хадаа партиин гэшүүн бүхэнэй хүдэлмэриие бодото наринаар хинан шалгаха ёһотой гэжэ ленинецүүд тоолодог байгаа.

«Манай партиин бата шанга, шууд сэхэ, арюун сэбэр байлгые сахиха ябадал бидэнэй зорилго болоно. Партиин гэшүүнэй нэрэ хүндэ ба удхашанарые дээшэнь, дээшэнь, бүри дээшэнь үргэхэ гэжэ оролдохо ёһотойбди...» гэжэ Ленин съезд дээрэ хэлэһэн юм. (Зохёолнууд, том 6, нюур 459).

50 жэлэй урда тээ Ленинэй найруулһан энэ зорилго хододоо ба мүнөө манай партиин шухалын шухала зорилгонуудай нэгэниинь байдаг.

Съезд дээрэ искровецүүдэй хахаран хубаарһанһаа шалтагаалан, Уставай нэгэдэхи параграф Мартовай оппортунистическэ найруулгын ёһоор, олонхинь голосоор абтаа.

Съездын дүүрэхэ багта РСДРП хоёр фракци боложо хахаран хубаараа һэн. Партиин центральна органуудые һунгаха үедэ голосуудай олонхиие абаһан, үнэхеэрөө революционно марксистнууд, Ленинэй тала баригшад большевигүүд гэжэ нэрлэгдэдэг, үсөөнхи голосуудые абаһан эсэргүү талынхид меньшевигүүд гэжэ нэрлэгдэдэг болоһон байгаа.

«Экономизмые» илаһан марксизмын илалтые съезд улам бэхижүүлээ. Түс съезд программа ба Устав баталан абаад, социал-демократическа парти байгуулаа, нэгэдэмэл партида шухала хэмжээнүүдые тогтоогоо. Гэбэшье, энэ съезд эмхидхэлэй асуудалнуудаар үүргэеэ дүүргэжэ шадаагүй, юундэб гэхэдэ, түс асуудалнуудаар меньшевигүүдэй оппортунизмые эсэстэнь хүрэтэр элишэлээгүй, бута сохёогүй.

Съездын һүүлээр парти доторхи тэмсэл революционно талын ба оппортунистическэ талын хоорондо үшөө ехээр һужэрһэн байна. Оппортунистнууд партиие гэдэргэнь татаһан, эмхидхэлэй талаар бутархай задархай болгоһон, кружковщинада, будүүлиг ябадалда хүргэһэн байгаа. Тэдэнэр партийностиин ба партийна журамай идейнүүдтэ эсэргүү агитаци һэнгэргүйгөөр ябуулаа. Ойротожо байгаа революциин эрхэ байдалда, энэнь хүдэлмэришэн ангиие политическэ хүтэлбэрилэгшэгүй болгохо, тиин революциие хосоргохо гэһэн удхатай.

Ленинецүүд хадаа эмхидхэлэй асуудалнуудаар меньшевигүүдэй оппортунизмые бута сохиһон, партийностиие кружковщинаһаа хамгаалһан, партиие задагайруулагшадһаа аршалан хамгаалһан байна.

«Ородой пролетариадай ба тэрэнэй партиин үмэнэ Ленинэй бэелүүлһэн агуүехэ габьяань юуб гэхэдэ, «түсэбэйнь» һаяхан бүрилдэжэ захалха үеэр меньшевистскэ эмхидхэлэй «түсэбэй» хамаг аюулые удалан элирүүлээ, тиигэһэнэйнгээ удаа түс асуудалда практигуудай бүхы анхаралые хандуулан, меньшевигүүдэй эмхидхэлэй забхайралда эсэргүү хатуу шанга лоботолго нээһэн байна. Юундэб гэхэдэ, партиин оршон байлга тухай, партиин байха гү, али үгы болохо тухай асуудал гараад байгаа» гэжэ И. В. Сталин хэлээ һэн. (Зохёолнууд, том 4, нюур 308).

Ленинэй «Алхам урагшаа, хоёр алхам гэдэргээ» гэжэ ном соонь партиин хоёрдохи съездын дүнгүүд, партидахи революционно ба оппортунистическэ шэглэлнүүдэй хоорондын тэмсэлые шэнжэлһэн гүнзэгы шэнжэлэл үгтэнхэй. Тэрээн дотор марксистска партиин эмхидхэлэй үндэһэ һуури тодорхойлон заагдаһан байдаг.

Коммунистическэ парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин түрүү, марксистска, эмхидэмэл отряд, тэрэнэй бүхы организацинуудай дундахи дээдэ формо мүн гэжэ Ленин заана. Парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин олон миллион хүнүүдтэй хүдэлмэришэн ангиин түрүү отрядай байгуулһан холбоо барисаанай бэелэлгэ мүн. Единэ Уставтай, единэ партийна журамтай, единэ хүтэлбэрилхы центртэй централизмын үндэһөөр парти эмхидхэгдэхэ ёһотой. Парти хадаа өөрынгөө зэргэнүүдэй нигта нэгэдэл сахиха зорилгоор, партиин бүхы гэшүүдтэ, — ударидагшадташье, жиирэй гэшүүдтэшье—тон адли уялгата единэ пролетарска журам бэелүүлдэг.

Пролетариадай хүтэлбэрилхы организаци, пролетариадай зэбсэг болгошо парти тухай һургаалые Ленин марксизмын түүхэдэ анха түрүүшээр найруулан зохёогоо. Иимэ зэбсэггүй һаа, пролетариат социалистическэ революцида илажа шадахагүй юм.

Ленинэй найруулан зохёоһон партийна ажабайдалай ёһо гуримууд, партийна хүдэлмэриин принципүүд, парти доторой хүдэлмэриин эшэ үндэһэниинь мүн болоо. Эдэнэй угаа ехэ онсо шухала хүсэниинь манай партиин алдарта бүхы түүхэ дотор шалгагдаһан ба туршагдаһан байна.

Ородой түрүүшын буржуазно-демократическа революциин хүгжэжэ байха үедэ Ленин партиин болон хүдэлмэришэн ангиин большевистскэ тактикые үндэһэлэн найруулһан, марксизмые пролетарска революциин шэнэ теорёор баяжуулһан байна. Энэ шэнэ теоригүй һаа, 1917 ондо капитализмые илаһан илалта түйлахын аргагүй байгаа. Столыпинска реакциин хүшэр хүндэ, шэрүүн жэлнүүдтэ Ленин манай партиин теоретическэ үнлэһэ һууринуудые, коммунизмын теоретическэ бата һуури болгошо диалектическэ ба историческа материализмые аршалан хамгаалһан, хүгжөөһэн байна.

Ленинэй найруулан зохёоһон партиин идеологическа, эмхидхэлэй, политическэ (тактическа) ба теоретическэ үндэһэ һууринуудта түшэглэн, манай парти пролетариадай тэмсэлые хүтэлбэрилгэдэ бэлэдхэгдээ һэн.

РСДРП-гэй II съездһээ хойшо большевизм политическэ ухаан бодолой течени, политическэ парти болон оршожо байна гэжэ В. И. Ленин тэмдэглээ һэн. Зүгөөр, 1912 оной Пражска конференци хүрэтэр большевигүүд ба меньшевигүүд формальна талаараа нэгэ парти дотор байһан юм. Большевигүүд программна, эмхидхэлэй, тактическа ба теоретическэ принципүүдэйнгээ талаар меньшевигүүдтэй ниитэ юумэ юушье үгы байһан туладаа, партиие меньшевигүүдһээ сэбэрлэхын түлөө, партияа эмхидхэлэйнь талаар эсэслэн бүридүүлхын түлөө тэмсэдэг байгаа. Меньшевигүүд-ликвидаторнуудые РСДРП-гэй зэргэһээ намнажа, большевигүүдые бэеэ дааһан парти болгон бүридүүлхэ зорилгые 1912 оной Пражска партийна конференци бэелүүлээ һэн. Энэ конференциие бэлэдхэлгэдэ Ленин Сталин хоёр угаа ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Пражска конференциин шиидхэбэринүүд уласхоорондын оппортунизмда эрид шанга сохилто хээ. Пражска конференци хадаа ородой ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэхи оппортунизмын идеологиие ба политикые марксизм-ленинизмын политикын ба идеологиин илаһан илалтын шухала шата болоһон байна.

Ажалшадай аша туһын түлөө 50 жэл соо хэһэн тэмсэл

Манай партиие байгуулһаар 50 жэл болоо. Энэ үе соо манай парти хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ бүхэдэлхэйн-түүхэтэ угаа ехэ илалтануудые түйлаа. Энэ саг соо манай парти түрүүшын марксистска кружогууд болон группануудһаа коммунистнуудай агуүехэ парти болотороо үни удаан, алдарта замаар ябажа гараа. Коммунистнуудай парти мүнөө хүдэлмэришэн, таряашанай хүсэн түгэлдэр социалистическэ гүрэниие хүтэлбэрилнэ, советскэ арадые социализмһаа коммунизмда дамжан оролгын замаар ударидан ябана.

Манай ороной ажалшад хэдэн арбаад жэлэй турша соо Росси дотор байһан бүхы гол партинуудые: кадедүүдые, меньшевигүүдые, эсернүүдые, коммунистнуудые бодото дээрэнь туршажа үзөө. Манай ороной арадууд революционно событинуудай хүгжэн дэлгэрхэдэ, буржуазна бүхы партинуудые холо намнажа хаяад, коммунистнуудай партиие шэлэһэн байна. Ушарынь, коммунистнуудай парти эгээн шухала интересүүдыемнай хамгаална гэжэ манай ороной арадууд ойлгоо һэн. Коммунистическэ парти үргэн ниитэ арад зондо түрэл, дүтэ парти юм. Советскэ Союзай Коммунистическэ парти 50 жэлэй туршада үнэн шударгыгаар алба хэжэ, арад зондоо этигэгдэдэг, дурлагдадаг болоо.

Манай партиин 50 жэлэй түүхын дүй дүршэл юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, олониитэ зонтой барисаа холбоотой байха гээшэ партиин илагдашагүй байдагай, тэрэнэй хүтэлбэрилгын үндэһэ һууринь мүн гэжэ харуулна. Олониитэ арад зоной үндэһэн, шухала интересүүдые хамгаалдаг һаа, өөрынгөө ажал-ябуулгада олониитэ зондо түшэглэдэг һаа, парти илагдашагүй юм.

Коммунистическэ парти хадаа нэгэн адли үзэл бодолтоной-коммунистнуудай дайшалхы союз мүн, революционно теори үгы һаа, научна социализмые хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй нэгэдүүлээгүй һаа, пролетариат харанхы манан соогуур төөрижэ ябаха һэн гэжэ 50 жэлэй түүхэ һургана. Манай партиин хүсэниинь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа ниитын хүгжэлтын, политическэ тэмсэлэй хуули ёһонуудые мэдэдэг, байгаалиин болон обществын хүгжэлтын хуули ёһонууд тухай, дарлагдаһан, мүлжэгдэһэн олониитэ зоной революци тухай, бүхы оронуудта социализмын илаха илалта тухай, коммунистическэ общество байгуулха тухай наукаар зэбсэгжэнхэй. Марксистско-ленинскэ парти обществын материальна байдалай хүгжэһэн хүгжэлтын эрилтэнүүдые, ажалшан ниитэ зоной аша туһые хамгаалдаг байна.

Марксистско-ленинскэ теори хадаа догматизмда харша, хэтын хэтэдэ мүнхэ, хододоо хүгжэжэ байдаг, творческо наука мүн. Энэ теори хадаа шэнэ дүй дүршэлөөр, шэнэ эрдэм мэдэсээр, түүхын шэнэ оршон байдалда таарадаг шэнэ согсолнуудаар ба тобшолнуудаар саг үргэлжэ баяжажа байдаг.

Манай парти болбол буржуазна идеологидо эсэргүү, өөрынгөө зэргэнүүдтэхи, оппортунизмда эсэргүү эбсэшэгүй тэмсэл хэжэ, өөрынгөө идеологиин наһин сэбэр, зэргэнүүдэйнгээ нэгэн нигта байха ябадалые аршалан хамгаалаа. Коммунистическэ партиин түүхэ хадаа троцкистнуудта, бухаринецүүдтэ, национал-хэлбэрилшэдтэ болон бусад дайсадта эсэргүү хэһэн тэмсэлэй, тэдэ дайсадые үй бута сохиһоной түүхэ мүн. Тэдэ дайсад болбол партиие хахалан һалгаха гэжэ, партиин хүсэ шадалай үндэһэ һууриень һандаргаха гэжэ хүсэһэн байгаа. Али бүхы буржуазна, жэжэбуржуазна партинуудта эсэргүү, өөһэдынгөө зэргэнүүдтэхи оппортунистнуудта эсэргүү эбсэшэгүй шанга тэмсэл хээгүй һаа, парти обществые шэнэдхэн байгуулха, социалистическэ революциие эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, шэнэ байдал зохёохо үүргэеэ бэелүүлжэ шадахагүй һэн гэжэ түүхэ һургана.

Хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө баатарлиг тэмсэл хэхэдээ, манай парти иладаг байгаа, илаһашье. Ушарынь манай парти өөрынгөө зэргэнүүдэй нэгэдэлые угаа шангаар, эрид шуудаар хамгаалдаг байгаа, хамгаалжашье байна. Энэ нэгэдэлынь революционно политикын үндэһэ һуури дээрэ, ленинизмын идейнүүдэй түлөө хэгдэдэг эрид шууд тэмсэлэй үндэһэ һуури дээрэ үндэһэлэгдэн хангагдана. Партиин булад хатуу нэгэдэл тэрэнэй илагдашагүй ехэ хүсэтэй байдагай эшэ үндэһэниинь мүн.

Манай партиин тон ехэ хүсэниинь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые зоримгойгоор, эрид шуудаар хододоо элирүүлдэг, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлжэ, коммунизмын илалтын түлөө саашанхи тэмсэлдээ шэнэ ехэ эршэ хүсэ олодог байха юм. Социализмын илалта түйлагдан, коммунизмда дамжан орожо байха үедэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ имагта ехэ удхашанартай болоно. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ манай хүгжэлтын бодото хүсэн, хүдэлмэриимнай дутагдалнуудые зайсуулха, манай кадрнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь коммунистическэ партиин хүсэн түгэлдэр зэбсэг боложо үгэнэ. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ хадаа советскэ обществын ажабайдалдахи ехэ дутагдалнуудые зайсуулха, хүнүүдэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха хэрэгые манай партиин түйладаг хүсэн түгэлдэр зэбсэг мүн болоно.

Манай партиин политикын алдуугүй зүб байдаг ябадал тэрэнэй 50 жэлэй түүхые шэнжэлхэдэ гараһан эгээн шухала тобшолол болоно. Коммунистическэ партиин политика ажалшадай үндэһэн шухала интересүүдһээ эшэ абадаг, ниитын хүгжэлтын объективнэ хуули ёһонуудта түшэглэдэг байна.

Сэсэн мэргэн революционно политикынгаа, энэ политикые бэелүүлхын түлөө хэдэг шэн габьяата тэмсэлэйнгээ ашаар парти хадаа хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө тэмсэлдээ бүхэдэлхэйн-түүхэтэ амжалтануудые түйлаа. Манай парти болбол ороноймнай хүдэлмэришэн ангиин сүлөөрэлгын баатарлиг тэмсэлые хаанта засагта ба капитализмда эсэргүүгээр толгойлжо шадаа, зориг бадаруулма, эмхидхэхы ажал-ябуулгаараа Агуүехэ Октябрьска революциин илалтые хангаа.

Коммунистическэ партиин ударидалгаар советскэ арад шэнэ социа-

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

ПАРТИИН ТҮҮХЭТЭ С'ЕЗД

(Түгэсхэл)

листическэ индустрие угаа зоригжолтойгоор байгуулаа, эрхим һайн машина техникээр зэбсэгжэһэн колхозуудые, совхозуудые, МТС-үүдые байгуулаа, манай орон доторкультурна революци бэелүүлээ. Социализмын илаһанай эсэстэ хүнние хүнэй мүлжэхэ ябадал манайда усадхагдаа. Ленинско-сталинска национальна политикые хүтэлбэри болгон, Коммунистическэ парти Россин арадуудые олон зуун жэлэй социальна ба национальна дарлалгаһаа сүлөөлөө, урдань дарлагдажа байһан арадуудай экономическа болон культурна гээгдэлые усадхаа, манай Эхэ ороной бүхы нацануудые СССР-эй арадуудай ахадүүгэй нэгэн бүлэ болгон ниггаар жагсаагаа. Парти хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда советскэ арадай илаһан алдар түүхэтэ илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ мүн байгаа, мүнөө коммунизм байгуулгые амжалтатайгаар хүтэлбэрилжэ байна.

Партиин мүнөө үеын гол шухала зорилгонуудые тодорхойлһон партиин XIX съезд коммунизмын түлөө тэмсэлдэ агуухэ шата болоно. Партиин мүнөө үеын гол шухала зорилгонуудынь юуб гэхэдэ, социализмһаа коммунизмда дамжан орожо, коммунистическэ обществын материальна ба культурна хэмжээе сааг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, обществын гэшүүдые интернационализмын ба бүхы оронуудай ажалшадтай ахадүүгэй барисаа тогтоолгын ёһоор хүмүүжүүлхэ, Советскэ Эхэ ороноо дайсадай агрессивнэ аашануудаа улам эдэбхитэйгээр хамгаалые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ хэрэг болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй һаяхан болоһон июльскэ Пленум манай агуухэ партиин эбдэршэгүй бата нэгэдэлые, дотоодын болон гадаадын политикын талаар Советскэ Союзай мэнэхи мүнөөнэй түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлхээр партиин бэлэн байдагые дахин элеэр харуулаа.

Ажалшадай аша туһын түлөө хэдэн арбаад жэлэй тэмсэл соогуур шалгагдаһан партиин политика манай ороной олониитэ зоной зүгһөө изааргүй ехээр дэмжэгдэдэг, изааргүй ехээр этигэгдэдэг байна. Дотоодын политикын талаар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын гол анхарал оролдолгонь советскэ хүнүүдэй талалгаряагүйгөөр ургадаг материальна болон культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангалга болоно. Парти хадаа манай социалистическэ Эхэ ороной саашадаа һалгаран мандахын түлөө, социалистическэ промышленностиин, хүдөө ажахын шэнэ ехэ амжалтануудай түлөө тэмсэлдэ советскэ арадай зохёон байгуулха хүсэ шадалые элсүүлнэ. Экономическа хуули ёһонуудта түшэглэхэ зуураа, парти болбол коммунизм тээшэ замаар советскэ обществын хүгжэлтые үргэдхэхын тулада социалистическэ байгуулалтын тон булюу байдалые хэрэглэнэ.

Коммунистическэ партиин политикань хүдэлмэришэдэй болон колхознигуудай хоорондохи барисаа холбооё, манай ороной арадуудай нэгэдэлые ба хани барисаае саашаданы бэхижүүлгэдэ зорюулагданхай. Буржуазна национализмын алибаа үзэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн эбсэшэгүй, эрид шууд тэмсэхэ зуураа, парти болбол олониитэ зониие пролетарска интернационализмын үзэлөөр хүмүүжүүлнэ.

Парти хадаа олониитэ зониие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгые үргэнөөр, эршэмтэйгээр дэлгэрүүлнэ, энэ хэрэгтэ гарадаг горьтойхон дутуу дундануудые усадхана. Ниитынгээ уялгые бүри һайнаар ойлгон мэдэрхыень, ажалдаа болон ниитын зөөридэ коммунистическээр хандахыень олониитэ зониие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Коммунистическэ парти онсо анхарал табина. Коммунистическэ парти арад зониие советскэ патриотизмын, арадуудай хани барисаагай үзэл бодолоор хүмүүжүүлнэ.

Идеологическа хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зуураа, парти болбол түүхэдэ тус тус нюурнуудай бэелүүлдэг үүргэ тухай асуудалые партийна пропагандын хүдэлмэридөө буруугаар, марксистска бэшээр харуулдаг байһан ябадалые зайсуулна. Энэнь марксизм-ленинизмын үзэл бодолдо харша, тус тус нюурнуудта һүгэдэн шүтэдэг байһан идеалистическэ теориие номнодог ябадалда харагдадаг һэн. Тус тус нюурнуудта һүгэдэн шүтэлгэ партийна хүтэлбэрилгын эгээн дээдэ принциптэ—марксизм-ленинизмын принципиальна үндэһэ һуури дээрэ коллективнээр хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ зүришэнэ; тус тус нюурнуудта һүгэдэн шүтэлгэ хадаа партиин, тэрэнэй хүтэлбэрилхы центрын үүргые бага болгодог, партийна олониитэ зоной, советскэ арадай зохёон байгуулха эдэбхи үүсхэлые бага болгодог байха юм. Марксистско-ленинскэ научна үндэһэ һуурида түшэглэдэг Центральна Комитедэй имагтал коллективнэ дүй дүршэл, коллективнэ сэсэн мэргэн ухаан бодол партиие, орониие зүбөөр хүтэлбэрилгэ хангадаг, партиин зэргэнүүдэй бата нэгэдэл болон нигта жагсаалые, манай орон дотор коммунизм амжалтатайгаар байгуулгые хангадаг ябадалһаа парти эшэ үндэһэ абана.

Манай орон дотор партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилгын эгээн дээдэ принципын коллективнэ, нигта жагсаалтай ба бата нэгэдэлтэй байдаг ябадал мүн. Коллегиальна байлгын принципые тон нариинаар сахиха ябадал ороноо зүбөөр хүтэлбэрилхэ арга нүхэсэл, советскэ орониие коммунизм тээшэ дабшуулха шухала услови мүн гэжэ марксизм-ленинизм һургана.

Пропагандистска хүдэлмэри хэхэдээ, марксистско-ленинскэ теориие шудалалгада начетническоор, догматическаар хандадаг ябадалые зайсуулха гэжэ парти эринэ. Марксистско-ленинскэ теори хадаа догма бэшэ, харин хэрэг ябуулгада хүтэлбэри болодог. Энэ баримтые эшэ үндэһэ болгохо зуураа, парти болбол марксизм-ленинизмын творческо шэнжэтэй байдагые ойлгохыень, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинай һургаалай тус тус формулировконуудые ба цитатануудые миил сээжэлдэхэ бэшэ, харин хамагые илагша, дэлхэйе шэнэдхэн хубилгагша революционно энэ һургаалай гол удхыень батаар шудалхыень бүхы коммунистнуудһаа эринэ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин бүхы түүхэнь бидэниие эгээл энээндэ һургана.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэритэй зохилдуулан, манай партиин үмэнэ ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, Ленинэй найруулан зохёоһон партийна хүтэлбэрилгын принципүүдые, партийна ажабайдалай гуримуудые хэлбэришэгүй зүбөөр бэелүүлхэ, энэ талаар мүнөө хүрэтэр бии байһан бүхы дутагдалнуудые эрид шууд зайсуулха зорилго табигдана.

Парти хадаа орон доторхи гүрэнэй болон ниитын бүхы органуудай хүдэлмэриие үдэр бүри хүтэлбэрилдэг. Бата бэхи энэ гуримые эбдэхэ ябадал советскэ обществодо үзүүлэгдэдэг партийна нүлөөе һуларуулха ябадалда хүргэдэг, гүрэндэ хохидол ушаруулдаг байха юм. Партийна хүтэлбэрилгые шангадхаха гээшэ Советскэ гүрэниие улам бэхижүүлгын арга нүхэсэл болоно. Гүрэн тухай ленинско-сталинска һургаалые хүтэлбэри болгон, парти хадаа советскэ гүрэниие эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлнэ, дотоодын ба гадаадын дайсадта эсэргүү тэмсэлдэ советскэ хүнүүдэй һэрэмжые дээшэлүүлнэ.

Гадаадын политикын талаар Коммунистическэ партиин гол оролдолгонь юуб гэхэдэ, шэнэ дайн сэрэг бэлэдхэхэ ба үүдхэхэ ябадалда эсэргүү эрид шууд тэмсэл хэхэ, эб найрамдал сахин хамгаалхын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ ябадал болоно. Арадуудай агуухэ туйлалта болгошо эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хэрэгые сахин хамгаалха ба бэхижүүлхэ, бусад оронуудай ажалшадтай советскэ арадай эбтэй барисаа холбооё, агуухэ Хитад арадтай, арадай демократиин бүхы оронуудай ажалшадтай хэтэ мүнхын бата хани барисаае эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ ябадалые парти өөрынгөө уялга гэжэ тоолоно.

* * *

50 жэлэй саада тээ болоһон партиин II съезд ородой ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ түүхэтэ эрьелтэ хэһэн үе мүн. Агуухэ Ленин толгойтой ородой хүдэлмэришэн ангиин түрүү хүсэнүүд түүхэдэ шэнэ зам гаргаха зуураа, хүдэлмэришэн ангиин революционно партиин түлөө тэмсэлэй жэшээ харуулаа. Үнгэрһэн табин жэл соо манай парти революциин бүхы үе шатануудта тэмсэжэ шададаг дүй дүршэлтэй болоо. Энэ дүй дүршэлынь, марксизм-ленинизмын агуухэ идейнүүд социализмын ба демократиин түлөө, арадуудай эрхэ сүлөөгэй болон адли тэгшэ эрхын түлөө, эб найрамдалай ба арадуудай ахадүүгэй харилсаа холбоогой түлөө тэмсэлэй үнэн зүб замые хилын саанахи оронуудай олониитэ ажалшадта гэрэлтүүлэн заана.

Советскэ арад түрэл Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр, тэрэнэйнгээ шалгармал дайшалхы тугые тойрон нигтаар жагсажа, өөрынгөө агуухэ түүхэтэ хэрэгые бэелүүлжэ байна. Манай орон партиин, правительствын болон арадай бата нэгэдэлые мандуулан, урагшаа дабшаһан замаа—илалта түгэс коммунистическэ байгуулалтын алдарта замаа найдамтайгаар, сэхэ шууд үргэлжэлүүлжэ байна.

А. АЗИЗЯН, Н. КИРЯЕВ.

Үбһэ хуряалгые эрхим шанартайгаар ябуулая!

Колхоз соогоо түрүүлнэ

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой үбһэ хуряалгын нэгэдэхи бригада үбһэ хуряалга дээрэ эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Һүүлшын мэдээнэй ёһоор тус бригада колхоз соогоо түрүүлэн ябана.

Бригадир Гомбо-Цырен Цыдыповэй хүтэлбэреэр бригадынхид ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилнэд. Жэшээнь, тус бригадынхид арба гаран үдэрэй турша соо даалгадаһан сабшалангайнгаа 41 процентыень сабшаһан ба сабшалга бухаллалгын хоорондо забһар гаргангүй, ойро зуура 2100 бухалтай болоһон, 700 бухал үбһэ сомоһон байна.

Бригадын морин тармууршад-залуушуул Николай Жамьянов, Долгорма Эрдынеева гэгшэд үдэр бүриингөө нормые 140—150 процент һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Мүн ажалайнгаа нормые ходо үлүүлэн дүүргэдэг гар хажууршад эндэ олон.

Р. Цыренбазаров.

Эрид хубилалта хэрэгтэй

Мухаршэбэрэй колхозууд үбһэндэ ороһоор арба гаран хоножо байна. Гэбэшье, тэжээл бэлэдхэлэй темп тон һула. Һүүлэй мэдээгээр аймагай колхозууд сабшалангайнгаа бүхы талмайн 30 шахуу процентые сабшаад, хуряалга, һурилэлгые мууса ябуулна. Хуряагдаха үбһэнэйнь 5—6 процент һурилэгдэнхэй. Сабшалга һурилэлгэ хоёрой хоорондо забһар гаргагдаад, ехэ үбһэн мүр дээрээ гутажа хэбтэнэ.

Олонхи колхозууд энэ кампаниие эмхигүйгөөр ябуулна. Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Энэ колхоз аяар 2000 шахуу гектар сабшалангай үбһэ абаха түсэбтэй аад, мүнөө миил 400 шахуу гектар талмайн үбһэ сабшанхай. Силос дараха, набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ тухай һанаалдаагүй байһаар. Мүн Андреевэй нэрэмжэтэ, «Үнэн» колхозууд гээгдэгшэдэй тоодо ябана. Эдэ болон бусад гээгдэжэ ябаһан колхозууд үбһэ хуряалгада бүхы хүсэеэ элсүүлжэ шаданагүй. Эдэ колхозууд үбһэ гараар сабшалгада яһала олон хүнүүдые гаргаха аргатай байһан аад, хүнүүдые энэ хүдэлмэридэ оройдоо ябуулнагүй.

Силос даралга, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ аймаг дотор тон хангалтагүй. Олонхи колхозууд силос дараха нүхэ бэлэдхээгүй, силос хэхэ ногоон ургаагүй гэһэн шалтаг бариад, энэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэнэгүй. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын темп һуладанхай. Олохон колхозуудай сабшалан дээгүүр бургааһан ургажа, бүтүү шугы болошоо. Иимэ баримтануд Зандинай сомоной Кировэй, Калининай нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта бии байна.

Мүнөө саг ошожо, таряа хуряаха үе ойротожо байна. Ойрын үдэрнүүдтэ бүхы хүсөө тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ элсүүлжэ, эрид хубилалта хэхээр болоо

Н. Цыбенов, манай корреспондент.

Кяхтада үбһэ хуряалгын график эбдэгдэнэ

Мухаршэбэрэй аймагай «Победа» колхозой гэшүүдэй уряае дэмжэн, таряа хуряалга эхилтэр тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри сүм дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн Кяхтын аймагай түрүү колхозуудта үдэр бүри үргэдэнэ. Жэшээнь, Усть-Киранай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой үбһэнэй хүдэлмэридэ ябадаг олонхи колхознигууд үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ колхозой сабшалан дээрэ хүдэлмэрилдэг Кяхтын МТС-эй Петр Осеев начальнигтай тракторна агрегат халаанайнгаа нормо саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг. Тракторна хоёр сенокосилкануудые шагтагалаад энэ агрегат халаан соогоо 20—22 гектар газарай үбһэ сабшадаг, нормонь 15 гектар юм. Энэ агрегадай хүдэлмэришэд ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэһэнэй, машинануудаа хүсэдөөр ашаглажа шадаһанай ашаар амжалта туйлажа ябана. Үбһэ хуряалгын эхилхэһээ хойшо энэ агрегат нэгэшье һаатаагүй, ехэ хэмжээнэй горючи алмаһан байна.

Мүн энэ колхозой морин косилкануудай машинистнууд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээнь, машинистнууд П. Мостовской, С. Осеев гэгшэд үдэр бүри 4,5— 5 гектарай үбһэ сабшана, нормонь 4 гектар юм.

Ехэ-Нугын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой залуу машинистнууд нүхэд Цыденова, Архаева, Будожапова гэгшэд, тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой машинистнууд Сахаров, Федосеев гэгшэд үдэр бүриингөө нормо 120—125 процент дүүргэжэ ябанад.

Хэды нимэ болобошье, юрэнхыдөө аймаг дотор тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин табиһан графигые аймагай олонхи колхозууд дүүргэнэгүй. Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Красное Знамя» колхозуудта үбһэ хуряалгын хүдэлмэри бүри аргагүй муугаар эмхидхэгдэнхэй. Эдэ колхозуудта үбһэ хуряалгын түсэб оройдоо 9—16 процент дүүргэгдэнхэй. Гэхэ зуура, эдэ колхозууд үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэжэ, ехэ талмайн үбһэ энэ саг соо сабшаад хуряаха аргатай байгаа, теэд эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Черноуров ба Серых гэгшэд ногоон ургаагүй гэжэ шалтаад, ехээр хожомдожо, үбһэндэ ороһон байха юм. Мүн эдэ колхозуудта ажалай журам ба ажалай эмхидхэлгэ ехэ муу байна. Эдэ бүхы шалтагаануудһаа боложо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ сабшалга һурилэлгэ хоёрой хоорондо ехэ забһар гаранхай, сабшагдаһан үбһэн мүр дээрээ гутана.

Ульяновай, Кировэй, Калининай нэрэмжэтэ, Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүн лэ муугаар эмхидхэгдэнхэй. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин нимэ муугаар ябуулагдажа байһанай шалтагаан юуб гэхэдэ, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөн мууса эмхидхэгдэнхэй, агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, тиихэдэ партийна зарим организацинууд, колхозуудай правленинүүд хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые түргэнөөр зайсуулхын тулада эрид хэмжээ эбанагүй. Аймагай олон колхозуудта социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагданагүй.

Олон колхозуудай правленинүүд, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлени силос даралгада ямаршье һаналаа табинагүй. Аймагай 12 колхозуудай оройдоо зургаанинь июлиин 20-һоо силос даража эхилээ. Ехэ Нугын сомоной Сталинай, Энгельсын нэрэмжэтэ, Сүбэгтын сомоной Ворошиловай, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд силос дараха ногоон үгы гэжэ шалтадаг, теэд үнэндөө хараад үзэхэдэ, Сүхэ голой халидаг, доро газарнуудта ургадаг ожорһон болон бусад ногоонуудые сабшажа, силос дарахаар юм.

Үбһэ хуряалгые эхилхэтэйгээ хамта зарим колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ болюулжархяһан байна. Жэшээнь, Маленковой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд набша мүшэр ехыешье бэлэдхээгүй аад, энэ хүдэлмэри зогсоогоо.

Колхозуудай тэжээл бэлэдхэлгэдэ Кяхтын ба Пограничная МТС-үүд ехэ туһаламжа үшөөл хүргэнэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тракторна олон агрегадууд халаанайнгаа нормо дүүргэнэгүй, машинануудынь элдэб шалтагаанһаа һаатана. Кяхтын МТС-эй «СК-10» гэжэ самоходно сенокосилканууд илангаяа муугаар хүдэлмэрилнэ.

Таряа хуряалгын эхилтэр үбһэ хуряалгые дүүргэжэ, ниитынгээ малые хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангаха бүхы арга боломжо Кяхтын аймагай колхозуудта бии юм. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлени колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэхэ болоно. Кяхтын аймагай МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлгые эрид шууд хурдадхаха хэмжээ дары абаха зэргэтэй.

П. Дамдинов.

Үбһэ хуряалга дээрэ

Яруунын аймагай Эгэтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалга дээрэ 6 морин сенокосилка, 6 морин тармуур, 79 хүн ажаллана.

Мүнөө нугын хэдэн зуугаад гектар сабшалан сабшагдажа, тармагдаад, хэды мянган центнер үбһэн һурилэгдөөд байна. Морин сенокосилкын машинист нүхэд В. Жданов, А. Жданов гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Машанов ба Верцхайзер гэгшэд тэдэнһээ гээгдэнэгүй.

В. Байбородин.

Коммунистическэ партиин политика—советскэ байгуулалтын гол шухала үндэһэ һуури мүн

☆☆

А. НАБАТЧИКОВ

☆☆☆

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин политика ниитын хүгжэлтые шэнэдхэн хубилгаха асари ехэ хүсэн, советскэ арадай багша ба хүтэлбэрилэгшэ мүн. Манай ороной хүдэлмэришэд ба таряашад тэрэнэй хүтэлбэри доро общественно тон ехэ эрид хубилалта хэһэн, мүлжэгшэ засаг түрые түүхэ соо анха түрүүшынхеэ үгы хэһэн, социалистическэ шэнэ общество байгуулһан байна, тэрэ общество доторнь бүхы материальна ба культурна зөөри баялигууд тэрэниие бии болгоһон хүнүүдтэ—арад олониитэдэ хамаададаг ба ажалшадай гол шухала хэрэгсэлнүүдые хангалгада зорюулагдадаг. Советскэ арад гээгдэнги буржуазно-помещичье Россиие богонихон саг соо түрүү социалистическэ гүрэн болгоо.

Мүнөө советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро коммунистическэ байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлнэ.

Маркс — Энгельс — Ленин — Сталинай революционно теорёор зэбсэгжэһэн, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай аша туһын түлөө таби гаран жэл соо тэмсэһэн дүй дүршэлөөрөө улам сэсэн оюун болоһон манай парти коммунистическэ обществын байгуулалта хангахын тула юу хэхэ байһанаа лаб һайса мэдэнэ.

Обществын хүгжэлтын хуули ёһонууд тухай марксистско-ленинскэ наукын үндэһэ һуури дээрэ найруулан зохёогдоһон коммунистическэ партиин дотоодын ба гадаадын сэсэн мэргэн политика, бодото ажабайдал дээрэ шалгагдаһан, советскэ арадай бүримүһэн һайшаагдаһан политика хадаа манай арадай илалта түгэлдэрөөр урагшаа дабшалтын эшэ үндэһэн болоно.

I.

Коммунистическэ партиин барагдашагүй агуухэ хүсэниинь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа өөрынгөө политика зохёоходоо обьективнэ, байхаараа байгаа экономическа хуули ёһондо түшэглэдэг, обществын аша туһада тэдэ хуули ёһонуудые зүбөөр хэрэглэдэг байха юм. Коммунистнуудай партиие арад зон манай саг үеын оюун бодол, нэрэ түрэ ба үнэн сэдьхэл гэжэ тоолодог, харадаг.

Манай парти марксизм-ленинизмээр хүтэлбэри хэдэг байһан туладаа түүхын али нэгэн событи үнгэрһэн сагта ямар зүг тээшээ, ямар шэглэлтэйгээр хүгжэжэ байгаашыень мэдэдэг байхаһаа гадна, событинүүд ерээдүйдэншье ямараар, хайшаа хүгжэжэ болохоб, хүгжэхэ ёһотойб гэжэ мэдэдэг байна.

Обществын хүгжэлтэ болбол эсэсэй эсэстэ, онсо шалгарһан хүнүүдэй хүсэл бодол дээрэһээ болодоггүй, тэрээгээр тодорхойлогдодоггүй, харин обществын ажабайдалай материальна условинуудай хүгжэлтэ дээрэһээ, обществын ажамидархада хэрэгтэй болохо материальна зөөри баялигуудые үйлэдбэрилдэг аргын хубилһан дээрэһээ болодог юм, тэрээгээр тодорхойлогдодог юм гэһэн һургаалые парти өөрынгөө ажал-ябуулгада хүтэлбэри болгодог.

Үйлэдбэриин хүсэнүүдэй шэнжэ шанартай үйлэдбэриин харилсаануудай заабол тааралдадаг хуули ёһондо түшэглэн, Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хүдэлмэришэд ба таряашадые революционно ганса арми болгон нигтаруулаад, 1917 оной октябрьда Россида капитализмые унагааха ябадалые эмхидхээ. Мүн лэ энэ хуули ёһондо түшэглэн, Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро советскэ гүрэн хадаа үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые хамталһан, тэдэниие бүхы арадай зөөри болгоһон, тиигэжэ мүлжэлгын системые үгы хэйэн, ажахын социалистическэ формонуудые байгуулһан юм.

Обществын хүгжэлтэдэ түрүү идейнүүдэй, научна теоринуудай ехэ үүргые манай парти мэдэрдэг. Тэрээнтэй хамта парти хадаа политикада авантюризм гаргаха, ганса нэгэ хүндэ шүтэхэ, тэрээндэ һүгэдэхэ ябадалые буруушаадаг, хэзээдэшье тиимэ ябадалтай хайра гамгүйгөөр тэмсэдэг байгаа. Общественнэ хүгжэлтын хуули ёһонуудай обьективнэ шэнжэ шанартай байһыень арсажа, тэдэ хуули ёһонуудһаа гадуур, обществын материальна ажабайдалай хүгжэлтын эрилтэнүүдые анхарангүйгөөр тэдээнһээ гадуур өөһэдынгөө ябуулгые хэдэг байһан народнигуудые, анархистнуудые, эсернүүдые парти хадаа үй бута сохин, үнэһэн тоброг болгоо. Арад зониие «һүрэг зон» гэжэ шоодборёор нэрэлээд, теэд өөһэдыгөө түүхын ябасые дураараа хубилгажа шадаха хэбэртэй «геройнууд» гээшэбди гэжэ һанаһан тэдэ идеологуудай реакционно теоринуудые бүримүһэн бута сохижо һалгаагаа. Общественнэ хүгжэлтын объективнэ хуули ёһонуудые тэдэ «геройнуудай» арсажа, обществые гэдэргэнь татажа байһаниинь, тиимэһээ түүхын һууриһаа гутамшагаар хамагдажа хаягдаһаниинь, общественнэ ажабайдалай газаа талада орхигдоһониинь мэдээжэ. Теэд, түүхые зохёон байгуулагша болбол арад зон юм гэжэ тоолодог манай парти ажалша ниитые асари ехэ илалтада, социалистическэ ажабайдалда асараа.

Засаг барижа байгаа ангинуудай политика бэелүүлдэг гол зэбсэг хадаа гүрэн мүн. Тиимэһээ, ангиин ямаршье тэмсэл дам саашаа хүгжэхэ бүреэ, гүрэнэй засагые гартаа абаагүй сагтаа тэрэниие абахын түлөө, абаһанай һүүлээр—тэрэ засагые тогтоохын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэл мүн.

Гүрэнэй засагые гартаа барижа байгаа анги гү, ангинууд өөһэдынгөө партяар дамжуулан гүрэнэй ажал-ябуулгые, тэрээнэй дотоодын ба гадаадын политикые ангиингаа интересүүдтэй ба зорилгонуудтай зохилдуулан тодорхойлдог, заланударидадаг байна.

Гүрэн бүхэнэй политикань обществын социально- экономическа байгуулалтаар тодорхойлогдодог. Политика хадаа экономикын хүгжэлтэдэ, общественнэ бүхы ажабайдалда эдэбхитэйгээр нүлөөлдэг.

Хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба арадай интеллигенциин интересүүдые баримталһан Коммунистическэ партиин политика общественнэ хүгжэлтын асари ехэ прогрессивнэ хүсэн мүн. Тэрэ юугээрээ прогрессивнэ байнаб гэхэдэ, капитализмын үбшэн хабдарһаа, үйлэдбэриин анархи байдалһаа, экономическа кризисүүдһээ, хүдэлмэригүйдэлгэһээ, ажалшан ниитын үгырэлгэһөө сүлөөрһэн шэнэ, дээдэ, социалистическэ общественнэ байгуулалтын тогтохо, бэхижэхэ ба һалбаран мандахада эдэбхитэйгээр туһалалсадаг.

Советскэ байгуулалтын гол шухала үндэһэ һууринь Коммунистическэ партиин политика мүн гэһэн мэдээжэ формуло дотор обьективнэ экономическа хуули ёһонуудта түшэглэдэг, партиин политикын эдэбхитэй, нүлөөтэй хубилгаха үүргэ тухай ухаан бодол харуулагдана. Коммунистическэ партиин политика алишье талаараа научна үндэһэ һууритай байһан туладаа, экономическа шухала болоһон зүйлые советскэ обществын дам саашадаа хүгжэн һалбарха бодото арга боломжонуудые зүбөөр тодорхойлно, манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулха арга боломжые бодото дээрээ бүтээһэн хэрэг болгохын түлөө оролдоно.

Арад олониитын вождь болоһно Коммунистическэ партиин политикын агуухэ барагдашагүй хүсэниинь хэдэн арбаад жэлэй турша дотор шалгагдаһан байха юм. Советскэ Союзай Коммунистическэ парти түүхын бүхы эрьелтэнүүд дээрэ, уласхоорондын ба дотоодын тон орёо бэрхэ условинуудта, тон бусайданги гэжэ һанамаар оршон байдалда зүб политика зохёожо ба тэрэнээ бэелүүлжэ, ажалшадые алдуугүйгөөр ба эрид сэхээр урагшань ударидажа шадаһан байна. Манай гол шухала интересүүдтэ партиин политика тааралдана гэжэ ажалша-олониитэ өөһэдынгөө байдал дээрэһээ үнэншэн этигэһэн туладаа, тэрэ политикые бэелүүлхын түлөө угаа ехэ шэн зоригтойгоор тэмсэһэн байна.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ манай партиин политикань юун байгааб гэхэдэ, Росси дотор социалистическэ урбалта бэлэдхээд, тэрээнээ бэелүүлхэ — хаанта засагые үгы хэхэ, помещигүүд ба капиталистнуудые усадхаха, социализм байгуулхын тула пролетариадай диктатурые байгуулха гэһэн политика байгаа. Энэ хадаа точ эрид зоригтой политика байһан юм. Теэд тэрэнэй бүримүһэн илаһаниинь мэдээжэ. Юундэб гэхэдэ, манай парти энэ агуухэ түүхэтэ зорилгые миин лэ һанаанһаа абаад урдаа табижархёо бэшэ, харин бодото байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзөөд, обществын экономическа ба политическэ хүгжэлтын шухала болоһон эрилтэнүүдһээ үндэһэ абажа, энэ зорилго урдаа табиһан байха юм.

Партиин энэ политикые хүдэлмэришэн анги, ажалша таряашад бүримүһэн яахадаа һайшаагааб гэхэдэ. тэрэ политикань ажалша олониитын гол шухала интересүүдтэ тааралдадаг байгаа, юуб гэхэдэ тэдэнэр хадаа капитализмые үгы хээгүй сагта элдэб ядарал ба

(Түгэсхэлынь -д-хи нюуртa)

Залуушуулай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгресс нээгдэбэ

БУХАРЕСТ, июлиин 25. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Румынска Арадай Республикын столицада мүнөөдэр залуушуулай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгресс нээгдэбэ.

Дэлхэйн 80 гаран оронуудһаа ерэһэн залуу үетэнэй түлөөлэгшэдые (олохон делегацинууд үшөө замдаа ябана) Бухарест айлшан ёһоор, баяртайгаар угтан абаа. Город һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Эб найрамдалай түлөө, арадуудай амгалан хани барисаанай түлөө тэмсэхэ гэһэн бухарестынхидэй, бүхы румынска арадай һанал бодол ба эрмэлзэлгэ тухай һануулаагүй нэгэшье гэр байхагүй. Байшангууд, үйлсэнүүд, талмайнууд дээрэ демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин, студентнүүдэй Уласхоорондын союзай, эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн дүрбэдэхи фестивалиин лозунгнууд, эмблемэнүүд, олон үнгын тугууд, паннонууд хаа хаанагүй харагдана.

Эб найрамдал ба хани барисаан!

Бухарестын һайндэрэй түхэл шарайда тодорхойгоор харагдаһан демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин энэ уряа мүнөөдэр нээгдэһэн залуушуулай Бүхэдэлхэйн конгрессэй хүдэлмэриин үндэһэн болохо ёһотой юм.

Үзэл бодолой, расын, национальностиин ба социальна уг гарбалай илгаагүйгөөр, конгрессто хүбүүд, басагадай хабаадалга хадаа залуушуулай бодото ассамблей болоно.

Конгрессэй нээгдэхэдэ, Румынска Арадай Республикын национальна Ехэ суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ д-р Петру Гроза, академик К. Пархон, Икуо Ояма, Элиза Бранко, Канделария Родригес, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин түлөөлэгшэ Эмиль Отто гэгшэд айлшад болон байлсаба.

Демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна секретарь Жак Дени богони үгэ хэлэжэ, конгресс нээбэ.

Иимэ зүблэхэ зүйл нэгэн һаналаар абтаба:

Залуушуулай Бүхэдэлхэйн хоёрдохи конгрессэй һүүлээр үнгэрһэн саг соо демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин ажал-ябуулга, эб найрамдалай ба өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө тэмсэлдэ залуушуулай зорилгонууд.

Румынска Арадай Республикын Наукануудай академиин президент Траян Савулеску амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Мүнөөдэрэй заседани дээрэ Ренато Тезей (Итали), Биль Уйлмот (Канада), Соланкае Дирожанде (Нигери) гэгшэд түрүүлэгшээр байба.

Соведэй үмэнэһөө Жак Дени гэгшэ залуушуулай Бүхэдэлхэйн хоёрдохи конгрессэй һүүлээр үнгэрһэн саг соо демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин хэһэн ажал-ябуулга, эб найрамдалай ба өөһэдынгөө эрхэнүүдэй түлөө тэмсэлдэ залуушуулай зорилгонууд тухай элидхэл хэбэ.

Германска Демократическа Республикада юумэнэй сэн шэнээр химдараа

БЕРЛИН, июлиин 25. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет эдеэ хоолой хэдэн олон продуктнуудай ба үргэн хэрэглэлэй товарнуудай сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай шиидхэбэри гаргаба гэжэ АДН агентство дамжуулна.

Арад зоной ажабайдалай условинуудые һайжаруулха тухай Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, мүн хүн зониие промышленна товарнуудаар ба эдеэ хоолой продуктнуудаар хангалга һайжаруулха зорилгоор, сэнгүүд иимээр химдаруулагдана: рис—10 процент, хара сай—50 процент, искусственна шоколад—31 процент, өөхэн ба туалетнэ мылэ—40 процент, эхэнэрнүүдэй оймһонууд —20—37 процент, оёдолой машинанууд —40 процент, электролампанууд — 38 процент.

Энэ тогтоол 1953 оной июлиин 27-һоо хүсэндөө орохо байна.

Болгариин ба Германска Демократическа Республикын хоорондо эд бараа андалдалга

СОФИ, июлиин 25. (ТАСС). Болгарска телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Болгариин Арадай Республикын ба Германска Демократическа Республикын хоорондо 1953 ондо эд бараа андалдалга ба түлэбэринүүд тухай хэлсээндэ нэмэлтэ протокол баталагдаа. Тус протокол хадаа энэ жэлдэ хоёр ороной хоорондохи эд бараанай андалдалгые 33 процентээр үргэдхэхэ гэжэ хараална.

Хитадта шэнэ ургасын таряа бэлэдхэнэ

ШАНХАЙ, июлиин 25. (ТАСС). Зүүн Хитадай гүрэнэй эдеэ хоолой компанинууд ба кооперативууд шэнэ ургасын шэнииисэ худалдан абаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ «Синьвэньбао» газетэ мэдээсэнэ. Мүнөө райондо худалдан абалгын 7 мянган шахуу пунктнууд хүдэлмэрилнэ. Шэнииисэ бэлэдхэхэ талаар июнь һарын түсэб болзорһоо нилээд урид дүүргэгдээ. Шэнииисэ худалдан абаха талаар һарын даалгабари июлиин нэгэдэхи хахадта 72 процент дүүргэгдэбэ.

Шэнииисэ худалдан абахын хажуугаар, эдеэ хоолой компанинууд ба кооперативууд үргэн хэрэглэлэй товарнууд ба промышленна элдэб продукци таряашадта абаашана.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 25. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр бүхы фронтнууд дээрэ нютагай шанартай байлдаанууд болобо. Онсо хубилалтанууд болоогүй.

Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд

ПЕКИН, июлиин 25. (ТАСС). Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци июлиин 25-да иимэ коммюнике толилбо:

Мүнөөдэр хоёр талын штабной офицернүүд, холбоо баригша офицернүүд ба оршуулагшанар хаагдамал заседанинуудые хэбэ.

Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээн июлиин 27-до баталагдахань

Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегациин коммюнике

ПЕКИН, июлиин 26. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр иимэ коммюнике толилбо:

Эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша таланууд Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай бүрин хэлсээ туйлаба. Корейскэ сагаар июлиин 27-ной үглөөнэй 10 часта Паньмыньчжоньдо корейско-хитадай делегациин толгойлогшо генерал Нам Ир ба нүгөө талын делегациин толгойлогшо генерал-лейтенант Уильям К. Гаррисон эгээн түрүүшээр энэ хэлсээндэ гар табиха гэжэ таланууд шиидэбэ. Тэрэнэй һүүлээр хэлсээн хадаа гар табигдахын тула нэгэн талаһаа корейскэ Арадай армиин верховно командалагша маршал Ким Ир Сендэ ба Хитадай арадай һайндуратанай командалагша генерал Пын-Дэ-хуэйдэ, нүгөө талаһаа Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгүүдэй главнокомандалагша генерал Марк У. Кларкда эльгээгдэхэ байна.

Хэлсээндэ хоёр талын делегацинуудай толгойлогшонорой гар табиһан саг хадаа эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээндэ гар табилгын тусхай саг болохо гэжэ таланууд шиидэбэ.

Буудалдаа зогсоохо тушаа условинууд ба эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнэй бусад условинууд бултаараа, мүн хоёр талын зүбшөөһэн хабсаргалтанууд болон заһабаринууд хэлсээе тусхай баталһанай һүүлээр 12 час болоод, тайлбаран хэлэхэдэ, корейскэ сагаар июлиин 27-ной үдэшын 10 часта хүсэндөө орохо байна.

Калькуттадахи событинууд тушаа

ДЕЛИ, июлиин 25. (ТАСС). Удаан сагай героическа тэмсэл ябуулжа, Калькуттын ажалшад түрүүшын амжалтануудые туйлаа. Баруун Бенгалиин правительство хадаа городто митингнүүдые ба демонстрацинуудые үнгэргэлгэ хориһон захиралтые болюулха баатай болоһон, мүн бүгэдэнниитын забастовкодо хабаадаһан хэдэн хүниие арестһаа сүлөөлһэн байна. Гэбэшье, городой бүхы ажалшадай дура хүсэлые мэдүүлэн, эсэргүүсэлгын калькуттска комитет правительствын эдэ ябуулгануудые хахад дутуу байна гэжэ шэнжэлһэн ба эгээн бага эрилтэнүүдэйнгээ хангагдаха хүрэтэр тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр ажалшадай эрид шиидэнги байһание мэдүүлһэн байна. Тайлбарилан хэлэхэдэ, английска трамвайна компани трамвайгаар ябаһанай түлөө нэмэлтэ түлэбэри болюулха, мүн полици демонстрацинуудта ба митингнүүдтэ хабаадаһан бүхы хүнүүдые арестһаа сүлөөлхэ ёһотой байна.

Американска түхэлэй ажабайдал

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 24. (ТАСС). Врачуудай зүбшөөлөөр нюдэ һуулгаха операци хэлгэхые хүсэһэн баян подрядчик Фрэнк Бенбоу гэгшэдэ нюдэеэ худалдахые дурадхаһан, гурбан үхибүүдэй эхэ—залуу эхэнэрэй ажабайдалай тодорхой баримтануудые Юнайтед Пресс агентство мэдээсэнэ. Өөрынгөө нэрые хэблэлдэ толилхо дурагүй энэ эхэнэр өөрынгөө шиидхэбэриие тайлбарилан иигэжэ мэдээсэбэ: «Минии үбгэн ажалда дуратай хүдэлмэрилэгшэ байбашье, олоһон олзонь бүлэеэ тэжээжэ хүрэхэгүй байна... Өөрынгөө шиидхэбэриие гурбан жэл соо бодожо үзөөб гэжэ эхэнэр хэлэбэ. Бага үхибүүдэйнгээ тулада бэеэ хайралхагүйб, минии үбгэн энэ шиидхэбэриемни зүбшөөгөө»...

Энэ эхэнэр (тэрэнэй үбгэниинь Нокс-ситиин предприятинуудай нэгэндэ гагнууршаар хүдэлмэрилнэ) бэшэг абааб гэжэ мэдээсэбэ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Нюдэн тухай ондоо дурадхалай танда байгаа һаа, намда мэдээсыт. Би иимэ лэ байдалда байнаб, нэгэ нюдэеэ худалдахаб».

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай нэгэ ветеран (Георгия штадай Декагура гэжэ газарһаа) үри шэрээ түлэхын, мүн үбшэн һамган ба хоёр үхибүүдээ тэжээхын тула 10 мянган доллароор нюдэеэ худалдахые дурадхаба гэжэ тэрэшэлэн мэдээсэнэ.

Уржадэр «Байкал» стадион дээрэ поляин эзэд «Локомотив» (НВЗ) командатай уулзаба. Футболоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ республикын нэрэ хүндые али командань хамгаалхаб гэжэ шалгаруулхын тула энэ мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Хоёр командынхид ехэ һонёор тулалдабашье, хэнэйнгээшье ворота руу бүмбэгэ оруулангүйгөөр түрүүшын тайм дүүргэбэ.

Амарһанай һүүлээр байкалайхид нааданайнгаа темпые бүри түргэдхэбэ. Тэдэнэр оло дахин добтолжо, «Локомотивай» воротагай дэргэдэ аюулта байдал тохёолдуулба. Зүгөөр, локомотивайхидай вратарь шадамар бэрхээр наадажа, байкалайхид тоо нээжэ шадабагүй. Нааданай дүүрэхын урда тээ арбаад минута үлөөд байхада, байкалайхид үшөө дахин добтолжо, тэдэнэй баруун гартахи добтолоогшо Матвеев «Локомотивай» ворота руу бүмбэгэ сохижо оруулба. Тоо 1:0 болобо. НВЗ-гэйхид тоогоо адли болгохын тулада хэды оролдобошье, амжалта туйлабагүй. 1:0 тоотойгоор наадан дүүрэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: локомотивайхидай воротагай дэргэдэ наадан боложо байна.

А. Мантаевай фото ба текст.

Колхозой кумысна фермэ

Хүдөө ажахын ехэнхи хүдэлмэринүүдэй механизацилагдаһанай ашаар, республикын колхозуудта морин ажал багаар хэрэглэгдэдэг боложо байна. Тиимэһээ адуу моридые хүдөө ажахыда зүбөөр хэрэглэхын тула шэнэ һалбариие — һү ехээр үгэдэг морин ажахые байгуулха арга боломжо колхозуудта бии болоод байна.

Колхозуудта кумысна фермэнүүдые байгуулаа һаа, нэгэдэхеэр, эмнэлгын эрхим шанартай кумыс (гүүнэй сэгээ) бии болгогдохо, хоёрдохёор, морин ажалһаа ородог олзо дээшэлхэ байна.

Республикын колхозуудай эрхэ байдалда кумыс хэхэ гэһэн үүсхэлые Кяхтын аймагай Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Чебаков) анха түрүүшээр гаргаа. Үнгэрэгшэ 1952 ондо тус колхозой гэшүүд кумыс хэхэ гэһэн дурадхал өөһэдөө оруулһан юм. Энэ шухала хэмжээ ябуулгада колхозой мориной товарна фермые даагша нүхэр Данжуров, адуушан нүхэр Гармаев гэгшэд илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Гүүдые һааха хүдэлмэри колхозой гэшүүн нүхэр Гармаевада даалгагдаһан байгаа.

Кумысна фермэдэ һү ехэтэй, нютагай үүлтэрэй гүүнүүд шэлэгдэн үгтэхэһөө гадна, тусхай ветеринарна шалгалтада оруулагдаһан юм. Гүүдые шэлэхэдээ мүн наһыеншье хараадаа абалсаа һэн. Юуб гэхэдэ, 5-һаа 15 хүрэтэр наһанай гүүнүүд эгээл һүтэй байдаг. Фермэдэ тэрэшэлэн дунда ба дундаһаа дээшэ шадалтай, 45—60 хоног болоһон унагадтай гүүнүүд үгтэһэн байгаа.

Эндэ гүүдые тусхай болзор соо, үдэрэй 2 часта, мүн үдэшын 6 часта һаадаг юм. Унагадыень үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 6 болотор эхэһээнь һалгаагаад, удаань эхэтэйнь сугтань табидаг.

Һаамхай гүүнүүд бүхэли сүүдхэ соо һайн ногоотой газарта адуулагдана.

Олонхи гүүнүүдһээнь сүүдхэ соо дунда зэргээр 3—5 литр һүн һаагдана. Мүн һайн һүтэй гүүд сүүдхэ соо 8—10 литр һү үгэдэг байна.

Колхозой фермынхид үсхэн һүтэй гүүдые фермэдээ олошоруулхые гэжэ ехэтэ оролдоно. Юуб гэхэдэ үсхэн һүн һайн кумыс болодог байна.

Колхозой кумысна фермэ колхозойнгоо гэшүүдые кумысаар хангахаһаа гадна, мүн үлүү гараһыень гадагшань худалдана. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ тус фермэ Кяхта городто, «Киранай» курортдо ехэ хэмжээнэй кумыс абаашажа наймаалаа.

• • •

Эмнэлгын организацинууд болон үргэн ажалшадые кумысаар хангахын тула «Росглавмолокогой» системэдэхи һүнэй пунктнууд болон тоһоной заводуудта кумыс үйлэдбэрилбэл зохистой байна. Юуб гэхэдэ, тэндэ кумыс үйлэдбэрилхэ шухала хэрэгсэлнүүд болон мэргэжэлтэд байдаг. Өөһэдынгөө гэшүүдые кумысаар хангахын тула колхозууд өөһэдтөө кумыс үйлэдбэрилхэ зэргэтэй.

П. Федотов, адуу үсхэбэрилгын Бүхэсоюзна научна шэнжэлэлгын институдай аспирант.

Коммунистическэ партиин политика—советскэ байгуулалтын гол шухала үндэһэ һуури мүн

(Түгэсхэл)

харанхы мунхаг байдалһаа мултарха аргагүй гэжэ өөһэдынгөө байдал дээрэһээ лаб ойлгоһон байгаа.

Октябрьска революциин илаһанай, засагые гартаа абаһанайгаа һүүлээр Коммунистическэ партиин бүришье ехэ зорилго — Росси дотор социалистическэ общество байгуулха, социализм байгуулха зорилго урдаа табиһан байна. Энэнь бүришье эрид зоригтой хэрэг байгаа, тиимэ мүртөөшье бэелүүлэгдэһэн байна. Юундэб? Юундэб гэхэдэ, парти хадаа ороной общественнэ хүгжэлтын объективнэ хуули ёһондо түшэглэн, тэрээгээр хүтэлбэри хэһэн байна, тиигээд тэдэ хуули ёһонууд шэнэ, социалистическэ экономикые байгуулха ба бэхижүүлхэ тээшэ, оронии индустриализацилгын ба хүдөө ажахые коллективизацилгын политикые бэелүүлхэ тээшэ, социалистическэ общесвые байгуулха тээшэ—урагшаа дабшахые тон шангаар эриһэн байна.

Советскэ ороной хүдэлмэришэд ба таряашад иимэ политика имаггал гансахан зүб политика мүн гэжэ, зүбхэн лэ оронии индустриализацилһанай ба хүдөө ажахые коллективизацилһанай ашаар советскэ оронии бэеэ даанхай байлгажа ба бэхижүүлжэ, арадай материальна ажана байдалые дээшэлүүлжэ, капитализмые хэтын хэтэдэ үгы хэжэ болохо гэжэ ойлгоһон ба мэдэрһэн байна, тиимэһээ партиин тэрэ политикые манай арад халуунаар дэмжэһэн байгаа.

Парти хадаа ажал-ябуулгын научна программые советскэ арадта үгэдэг, уг зорилгыень ба тэрээнээ бэелүүлхэ аргануудые заажа үгэдэг ажал-ябуулгын зүб хараа шугам табидаг юм. Социализмһаа коммунизмда шата дамжан орохо гэжэ партиин зохёоһон политикые советскэ арад дүүрэнээр дэмжэнэ.

Табадахи табанжэл соо ажал-ябуулгын бүхы һалбаринуудта — политическэ, ажахын, культурна һалбаринуудта советскэ арадай гол зорилгонууд КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүд дотор тодорхойлогдонхой.

Орон доторхи политикадаа Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство ямар зорилго табинаб гэхэдэ, хүдэлмэришэн анги ба колхозно таряашадай союзые, арадуудай хани-барисаае хойшо-хойшодоошье бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ, социалистическэ Эхэ оронойнгоо, тэрэнэй экономическа хүсэ шадал ба культурын дам саашанхи һалбаран хүгжэлтые хангаха, арадай ажана байдал тухай, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин, бүхы советскэ хүнүүдэй материальна ба культурна эрилтэнүүдые эгээн һайнаар хангаха тухай хододоо һаналаа табижа байха, Советскэ Союзай эдэбхитэй обороные бэхижүүлхэ — иимэ зорилго табина.

Манай партиин эгээн дээдэ зэргын хуули юун бэ гэхэдэ, арадай ажана байдал тухай оролдолго болоно. Советскэ правительство ажалшадай ажабайдалай материальна хэмжээе һураггүй дээшэнь үргэхэ ябуулгануудые хэжэ байна.

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлэй гол зэбсэг боложо, советскэ гүрэниие дам саашадань бэхижүүлгэдэ Коммунистическэ парти угаа ехээр анхаралаа табина.

Парти ба правительство гадаадынгаа политикада ямар зорилго табинаб гэхэдэ, шэнэ дай бэлэдхэхэ ба үүдхэхэ ябадалда эсэргүүгээр эб найрамдалые сахиха ба бэхижүүлхэ тэмсэл дам саашадаа ябуулха зорилго табина. Советскэ гүрэн интересүүдээ дам хоорондоо харалсаһанай үндэһэн дээрэ, бүхы оронуудтай уласхоорондын хани харилсаа ба хэрэгэй барисаа хүгжөөхын түлөө тэмсэхэ, политическэ ба экономическа нигта барисаа бэелүүлхэ, агуухэ хитад арадтай, арадай демократиин бүхы оронуудай ажалшадтай хани барисаанай ба һанал нэгэдэлэй холбоо бэхижүүлхэ зорилготой. Хоёр ондоо — капиталистическэ ба социалистическэ системэнүүд зэргэлээд удаан саг соо байжа ба эбэй ёһоор мүрысэн байжа болохо, уласхоорондын арсалдаата ба шиидхэгдээгүй бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэжэ болохо юм гэжэ манай парти, Советскэ правительство тоолоно.

III

Парти болбол оломиллион ажалшан зоной эдэбхитэй ажал-ябуулгада түшэглэн, өөрынгөө политикые бэелүүлдэг. Ажалшан үргэн олониитэтэй барисаанайнгаа улам ургажа байһанһаа парти болбол хүсэ ородог, хүсэ нэмэдэг юм. Өөрыгөө шүүмжэлэлые, илангаяа доороһоо шүүмжэлэлые бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлһэнэй үндэһэн дээрэ, өөрынгөө шиидхэбэринүүдэй ба директивэнүүдэй зүбые бодото ажабайдал дээрэ, олониитын дунда шалгажа үзэдэг байна. Манай партиин хүтэлбэрилхы гуримынь ленинизмын мэдээжэ принцип юм, тэрэ юун гэһэн удхатай юм гэхэдэ, хүдэлөөнэй түрүүндэ хэзээдэшье байха, событинуудһаа гээгдэхэгүй,ударидахы, хүтэлбэрилхы хүсэнэй позициие өөртөө хангаха, тиихэтэй хамта уратшаа хэтэрхэйгээр түрүүлэн гарахагүй, олониитэ зонһоо таһархагүй, партиин политическэ заабаринуудай зүб байһанда олониитые этигүүлхэ зэргээр партиин лозунгнууд ба директивэнүүдые һайшаан абаха ябадалда олониитые дүтэлүүлхэ гэһэн удхатай принцип юм.

Манай парти хадаа арадай һанажа, бодожо ябаһан юумые политика дотороо зүбөөр баримталан харуулхые оролдодог, яахадааб гэхэдэ ниитэ зон политикые бодото дээрэнь бэелүүлдэг байна. Реальна, бодото арга боломжонуудһаа таһардаггүй, арад ниитээр халуунаар дэмжэгдэдэг политика лэ зүб политика гээшэ.

Коммунистическэ партиин политикын хүсэн, тэрээнэй иүлөөн юун бэ гэхэдэ, тэрэ хадаа ниитэ зоной, бүхы советскэ арадай творческо эдэбхидэ түшэглэдэг. Советскэ арад партиин политикые өөрынгөө тон гансахан зүб политика гэжэ тоолодог, тэрээниие бэелүүлхэ хэрэгые тон дүтын, тон шухала хэрэг гэжэ тоолодог.

Ажалшадай гол шухала интересүүдтэ хүсэд тааралдадаг туладань, Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын дотоодын ба гадаадын политикые советскэ арад бүримүһэн дэмжэнэ.

Коммунистическэ парти болбол мүлжэгшэ засаг түрэдэ эбсэшэгүйгөөр хандадаг, арадтаа эсэстээ хүрэтэр үнэн сэхэ, үнэхөөр марксистска, революционно парти байһан туладань ажалша ниитэ зон манай партида иимэ үндэр этигэл найдабари олгодог. Манай парти ажалшан ниитын дундаһаа, революционно хүдэлмэришэн ангиин гүн дундаһаа гараһан, арадтайгаа хэзээдэшье таһаршагүй нигта барисаатай байһан, ажалшадай гол шухала интересүүдэй түлөө эрид зоригтойгоор тэмсэһэн ба тэмсэжэшье байна. Эгээл тиимэһээ арад партидаа иимэ ехээр этигэдэг, тэрээниие дахан хэлбэришэгүйгөөр ябадаг юм. Арадтайгаа нигта барисаатай байһандаа манай парти хүсэ шадалтай, илагдашагүй байна.

• • •

Коммунистическэ парти хадаа ажалшадай эрид зоригтой, холын хараатай, хэлбэришэгүй вождь, общественные коммунистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха хүтэлбэрилхэ хүсэн гэгдэжэ арадай дунда айхабтар ехээр тоогдодог, айхабтар ехэ хүндэтэй болоһон байна.

Хоёр агууехэ хүсэн — арад ба коммунизм хоёр манай орон дотор нэгэн боложо хамтаранхай. Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн политика олон миллион советскэ хүнүүдэй ажабайдалай хэрэг болонхой. Манай ороной жэлһээ жэлдэ улам хүсэтэй ба гоё һайхан, улам баян ба шадал ехэтэй болохынь тула, советскэ хүн бүхэнэй байдалай бүри һайжархын тула, дүүрэн коммунистическэ общество байгуулха тухай марксизм-ленинизмын агууехэ һургаалай бодото дээрээ бэелхын тула советскэ хүнүүд, СССР-эй бүхы арадууд түрэл Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро эбтэй эмхитэйгээр эршэ зоригтойгоор тэмсэнэ.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23, Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11-05, Для междугородных переговоров— 16.

Н—00588.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.